

TĖVYNĖS SANTARA

Jonas Jasaitis

Kas labiausiai neramina?

Štai jau ir po rinkimų. Pamažu rimsta aistros, pralaimėjusieji nustoja nervintis ir piktintis, o laimėjusieji vis labiau pajunta, kokia sunki rūpesčių našta ima slėgti. Opozicijoje būdamas, galėjai valdžią už skvernų taisyti, galėjai, išėjęs į aikštę, aiškinti, kas dėl visų bėdų kaltas. Valdžioje būdamas, ilgai negražbyliausi. Juo labiau, kad Lietuvoje, kur bežiūrėtum, visur "trumpa ir trūksta". Su kuo bekalbėtum apie tai, kas dabar Lietuvos laukia, visi ima neišspręstus uždavinius vardinti. O kaip tai padaryti, ne daug kas tepasako. Viena tik aišku, kad atsiradusiai vilčiai tik labai tvirta laimėjusiųjų pozicija neleis išblėsti.

Labiausiai neramina tai, kad didelę visuomenės dalį sudaro pasyviai laukiantieji, daug kuo nusivylę ir abejingi. Šie Seimo rinkimai geriausiai tai parodė. Lyderiai turi labai gerai įsidėmėti, kokia maža rinkėjų dalis už juos balsavo.

Senovėje sakydavo: "Raškažius uodegą drasko". Ir tai – šventa teisybė. Dažnas, varge gyvendamas, taurius jausmus puoselėja ir kitą, bėdoje atsidūrusį, užjaučia. Jei tautai viltis iš nelaisvės ištrūkti atsiranda, ji neįtikimai stiprią savo jėgą parodo. Pakilusi į kovą, ji nušluoja tokias užtvanas, kurios buvo vos ne amžinai nepajudinamos laikytos.

Prisiminkime 1991 metų rudenį.

...Kovos pasibaigė. Sužeistieji tyliai gydomi, labai greitai kitų užmiršti. Vadai bando tvarkytis taikos sąlygomis. Bet iš kažkokių paktų į valdžią ima brautis niekuo prie pergalės nepriėjęs. Kažkas, vadams meilūs žodelius kartodamas, jų pasitikėjimą įgyja ir, žiūrėk, po kurio laiko jau pačiam vyriausiam ant galvos užsikoręs. Pabandyk jį nublokšti, tai išvadins diktatorių, blyaus apie pažeistas žmogaus teises, iniciatyvos slopinimą, vardins būtus ir nebūtus savo nuopelnus. O žmonės aplinkui tylės arba dar, ko gero, ims rėkšniui priarti. Neužilgo vadas – jau nebe vadas.

Tačiau į valdžią pralindęs savanaudis nieko doro nepadarė. Griebia viską dantimis ir nagais, kemša sau į pilvą ir kraunasi į kišenes. O

kai pamato, kad padai svyla, tuoj sprunka ir šaiposi:

– O dabar jūs tvarkytės...

Aplinkui stovi tūkstančiai suglumusių, nebesuigaudančių, kas čia darosi. Jie tik reiškia savo nepasitenkinimą ir aklą pyktį:

– Visi jie – vienodi! Visi – vagys! Visus ant sausus šakos!

Ar ne taip dabar yra Lietuvoje?

Laimėtojai – greičiausiai teisiami

Laimėtojams dabar reikia labai gerai susimąstyti, kad nebūtų kartojamos itin grubios 1990-1991 metų klaidos, kai labai aukštas pareigas užėmę Sąjūdžio lyderiai nei iš šio, nei iš to ėmė pjauti šaką, ant kurios patys sėdėjo. Kai kam iš jų labai vertėtų tai prisiminti ir tokių kvailysčių nebekartoti. Ne kiekviena "reforma" iš tikrųjų yra naudinga, ne kiekviena atsivežtinė "naujovė" yra tinkama. Ir tikrai ne kiekvienas, kuris su lyderių (neretai netgi apsišaukėlių) nuomone nesutinka, yra "priešas" ir "kenkėjas".

Nėra nieko lengvesnio, kaip kurią nors profesinę grupę (pavydžiui, mokytojus) arba net didžiąją tautos dalį apkaltinti, neišmanėliais bei atsilikėliais išvadinti. Bet pavadinus žmones "šalčmiriais" ar "šlapdešrininkais", lieka tik vienas kelias – į visuotinę pralaimėjimą, į tos pačios tautos tragediją. 1992 metų rudenį taip ir atsitiko. LDDP pergalė buvo Nepriklausomybę iškovojusiųsios tautos tragedija. Gobšiųjų klanų padarytas skolas net vaikams teks mokėti. Bet sunkiausia bus atkurti žmonių pilietiškumą, jų aktyvumą ir tarpusavio pasitikėjimą.

Pilietis – profesionalas

Dabar Lietuvoje visoms sritims trūksta pinigų. Bet pirmiausia jų reikia rasti tam, kad būtų sukurta stipri šiuolaikinė visuotinio švietimo ir profesinio rengimo sistema. Gerai žinoma, kad tik išsilavinęs žmogus pajėgia pilnai suvokti laisvės ir kūrybos vertę. Tik jis gali atskirti tikrąsias vertybes nuo išuliai brukamo primityvizmo, vienadienės gyvensenos ir galvosenos. Nekvalifikuota darbo jėga, nepasižyminti nei sugebėjimais, nei atsakomy-

Juozo Biliūno nuotraukoje matome, kaip atrodė Cleveland lapkričio 9-14 dienomis. Už netikėtą žiemos grožį brangiai sumokėta. Užsnigti keliai, nutraukti elektros linijų laidai, uždarytos mokyklos. Be šilumos ir vandens buvo likę tūkstančiai žmonių.

be, galutinai prarado vertę šiuolaikiniame pasaulyje. Jei lietuviai nebūtų matę švietime tautos išlikimo priemonės, jei jie nebūtų veržęsi į mokslą, kas būtų atvedęs į Atgimimą?

Kaip vertinti tą paskutiniųjų metų palikimą, kad tūkstančiai vaikų nebelanko mokyklų? Kur dėtis šiais laikais šešiolikmečiui, baigusiam tik nepilną vidurinę mokyklą, absurdiškai pavadintą "pagrindine"? Kiek tūkstančių jaunuolių, baigusių profesines (darbininkų rengimo) ir aukštesniąsias mokyklas negali rasti darbo? O kur eiti, jei neturi darbo ir, aišku, lėšų pragyvenimui?

Tarp kitko, labai norėtųsi, kad būtų uždaryta vadinamosios Vakarų "kanalizacijos" (ne civilizacijos!) vamzdžio sklendė, kad Lietuvos "nepriklausoma" spauda ir televizija iš Nepriklausomybės ir pagrindinių tautos vertybių nesityciotų.

Rinkimų išvados

Kaip jau esame rašę, pats svarbiausias dalykas yra tai, kad grupuotė, šiuo metu save vadinanti LDDP, neteko daugumos Seime. Kadangi jie daug kartų keitė savo pavadinimą ir taktiką, sunku pasakyti, kokią pavidalą gali įgyti dabar. Tačiau LDDP bent kol kas nėra praradusi įtakos.

Pirma, jos rankose tebėra daugybė vidaus ir užsienio politikos svertų, šiuo metu perduotų prezidentūrai, turinčiai gausu patarėjų ir rėmėjų būrį. Antra, tose pačiose rankose sutelkti visi svarbiausi ekonomikos postai, didžioji gamybinių įmonių dalis. Nuo jų priklauso daugelio Lietuvos gyventojų kas-

dienybė – darbo vietos ir atlyginimas. Didžiausia Lietuvos nelaimė, kad jos ūkis iki šiol tebėra nepertvarkytas, pritaikytas sovietinio tipo valdymui ir nekonkurentiškam.

LDDP labai gerai pasiruošę galimam pralaimėjimui: į pačius atsakingiausius krašto valdymo, teisėsaugos ir net žiniasklaidos postus paskyrė savo narius, rėmėjus arba asmenis, įpratusius klausyti jų, kurie juos paskyrė.

Rinkėjai atmetė "partijų mišrainės" taktiką ir balsavo už tas politines grupuotes, kurias laikė stipriausiomis. Todėl turime gana įdomią šių rinkimų keistybę: už pačią gausiausią – Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių partiją balsavo visai nežymi rinkėjų dalis.

Nereikėtų rinkiminės kampanijos lyderių gretose šalia Tėvynės sąjungos matyti tik Lietuvos Krikščionių Demokratų partiją. Iš tikrųjų po beveik tą patį skaičių balsų gavo trys opozicinės partijos: krikščionių demokratų partija – 16, Centro sąjunga – 13, socialdemokratai – 12. Reikia tik geros valios, kad visos šios jėgos, nieko nebelaikdamos, suderintų veiksmus. Jei "pozicijoje" bus ne 70 ir ne 86, o per 120 Seimo narių, Lietuva tikrai atsigaus.

DĖL "GIRIŲ AIDO" KONCERTO CLEVELANDE

"Dirvos" 44-ajame numeryje (lapkričio 12 d.) išspausdinta ištrauka iš M.Remienės laiško. Ten minima, kad "partizanų koncertą atsisakė ruošti Cleveland'as." Jeigu šis pareiškimas yra taikytas Lietuvos bendruomenei, tai jis – netikslus.

Cleveland'o LB co-pirmininkė A.Stungienė, vos tik sužinojusi rugsėjo gale apie partizanų ansamblio viešnagę JAV-se, tuoj kreipėsi į p. M.Remienę dėl galimybės juos pakviesti. Bet mūsų renginių kalendoriaus laisvos datos nesutapo su p. Remienės datomis. Nors lapkričio 24 d. data būtų tikusi, bet ansamblis jau turėjo tuo laiku grįžti į Lietuvą.

M.Remienė paminėjo co-pirmininkei A.Stungienei, jeigu galės pakeisti dainininkų išvykimo bilietus, tai minėta data bus tinkama. Po to nieko iš M.Remienės negirdėjome. Atrodė, kad partizanai Clevelande koncertuoti negalės. Gaila, kad ir mums nebuvo progos pagerbti taurius Lietuvos gynėjus.

Ada Stungienė

Viktoras Stankus

LB apylinkės co-pirmininkai
1996 m. lapkričio 16 d.

Šiame numeryje:

JAV Prezidento rinkimams praėjus	– 2-3 psl.
"Mizerikordija". Naujoji lietuvių(?) kalba	– 4 psl.
Kokie keliai veda į Ameriką? (tęsinys)	– 5 psl.
Jaunimas – Portugalijos keliais (tęsinys)	– 6 psl.
A.Jaso eilėraščiai	– 7 psl.
Liudytojai prisimena (tęsinys)	– 8 psl.
Graži moterų veikla	– 9 psl.
Kaimynų naujienos	– 10 psl.
Kas, kur ir kada?	– 11-12 psl.

Girdėta iš Vilniaus

• **ATŠAUKTI PARAŠAI PO "MAIŠIAGALOS MEMORANDUMU".** Lapkričio 13 d. Prezidentas Algirdas Brazauskas atšaukė savo ir buvusio Ministro Pirmininko Adolfo Šleževičiaus parašus po vadinamuoju Maišiagalos memorandumu. Šis memorandumas, kurį A. Brazauskas ir A. Šleževičius praėjusiais metais Maišiagoje pasirašė su Latvijos Prezidentu Gunčiu Ulmaniu ir Vyriausybės vadovu Mariu Gailiu, nustatė tarpvalstybinių Lietuvos ir Latvijos derybų dėl jūros sienos principus. Juo remdamasi, Latvijos Vyriausybė su užsienio firmomis pasirašė sutartis dėl naftos žvalgybos Baltijos jūros teritorijoje, į kurią pretenduoja ir Lietuva. Spalio 24 dieną Latvijos Seimas ratifikavo šias sutartis, tuo sukeldamas Lietuvos pasipiktinimą.

• **LIETUVOS DIPLOMATAI SUSITIKO SU NAUJOJU RUSIJOS DERYBININKŲ VADOVU.** Lietuvos derybų su Rusija delegacijos vadovas Rimantas Šidlauskas nebesitiki, kad pavyks įgyvendinti abiejų šalių diplomatų skelbtus ketinimus dar šį rudenį galutinai suderinti valstybės sienos sutarties projektą. Šis - jau šešiolikštasis - dviejų dienų susitikimas įvyko po daugiau kaip trijų mėnesių pertraukos. Maskvoje Lietuvos delegacija susitiks su nauju Rusijos derybininkų vadovu ambasadoriumi Aleksejumi Obuchovu. Iki šiol Rusijos ambasadoriaus Danijoje pareigas ėjęs diplomatas yra dalyvavęs derybose su JAV, kuriose buvo tariamasi nusiginklavimo klausimais.

Pasak R. Šidlausko, derybas apsunkina kieta Rusijos delegacijos pozicija, kurios kaimyninė šalis atkakliai laikosi nustatant sausumos sieną. Nuo 1993 metų liepos mėnesio vykstančiose derybose suderinta 90 procentų sausumos sienos sutarties projekto, bet jau kuris laikas delegacijoms nepavyksta pasistūmėti į priekį. Lietuva negali sutikti su Rusijos siūlymais itin nepalankiomis Lietuvai sąlygomis nubrėžti Vištyčio ežerui einančią sieną. Jeigu būtų pritarta Rusijos pateiktam projektui, Lietuvai atitektų ne daugiau kaip 39 hektarai ežero ploto ir Lietuva netektų teisių į šiuo metu žuvininkystės ūkių naudojamus Vištyčio vandenį bei jo išteklius. Tuo tarpu Rusija nesutinka su siūlymu ežerą padalyti į lygias dalis.

Abiejų šalių delegacijos taip pat iki šiol nepasiekė sutarimo, nustatant Nemuno žiotimis bei Kuršių mariomis einančią sieną. Nepavyksta susitarti ir dėl jūros sienos. Viena pagrindinių kliūčių - telkinys D-6, esantis kol kas nė vienas iš šių valstybių nepriskirtoje Baltijos jūros šelfo dalyje. Kaip žinoma, daugiau kaip prieš pusantų metų keturios Rusijos ir Vokietijos kompanijos pasirašė susitarimą įkurti susivienijimą KANT, kuris naudotų minėtąjį naftos telkinį. Lietuvos diplomatai yra ne kartą protestavę dėl tokio kaimyninės šalies elgesio ir reikalavę Rusijos derybininkų paaiškinti susiklosčiusią padėtį, tačiau konkretaus atsakymo negauta iki šiol.

• **VAKARŲ LIETUVOJE LANKĖSI KALININGRADO SRITIES VADOVAS.** Lapkričio 7 dieną Lietuvos pajūryje, Šilutės rajone neoficialaus vizito buvo atvykusi Rusijos Federacijos Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities delegacija, vadovaujama gubernatoriaus Leonido Gorbenkos. Svečiai susitiko su Seimo nariais - Vytautu Landsbergiu ir Gedimynu Vagnoriumi.

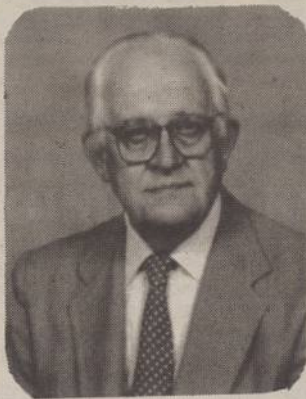
Šilutės savivaldybėje surengtoje spaudos konferencijoje Leonidas Gorbenka sakė, kad susitikimo metu buvo pasikeista nuomonėmis dvišalių santykių, finansinių pramoninių grupių, bendrų įmonių kūrimo, pasienio, kultūros, ekologijos bei kitais abiem šalims svarbiais klausimais. Gediminas Vagnorius pažymėjo, kad susitikimas buvo draugiškas, abipusiškai naudingas. Jame buvo pareikšti ketinimai plėtoti ekonominius ryšius, steigti bendrus pramonės ir prekybos rūmus. Pagrindinę Kaliningrado srities importo dalį sudaro Lietuvos gaminiai.

• **SEIMAS PRIĖMĖ BRANDUOLINĖS ENERGIJOS ĮSTATYMĄ.** Seimas priėmė Branduolinės energijos įstatymą. Jo tikslas - garantuoti saugumą, naudojant branduolinę energiją taikiems poreikiams, užtikrinti branduolinio ginklo neplatimą. Įstatymas yra parengtas atsižvelgiant į Lietuvos įsipareigojimus Branduolinės saugos ir kitoms konvencijoms. Juo siekiama užtikrinti žmogaus ir aplinkos apsaugą nuo kenksmingo radiacijos poveikio.

• **IŠRINKTA LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS NUOLATINĖ TARYBA.** Panevėžio vyskupijos kurijoje lapkričio 12 dieną įvyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) posėdis, kuriame buvo renkami LVK Nuolatinės tarybos nariai ir komisijų pirmininkai. Pasibaigus trejų metų kadencijai, LVK pirmininkas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis pateikė šio laikotarpio ataskaitą. Jis perrinktas LVK pirmininku naujai kadencijai. LVK vicepirmininku išrinktas Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, o Nuolatinės tarybos nariu - Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Iš visur – apie viską

RINKIMAMS PRAĖJUS

Algirdas Pužauskas

Kodėl amerikiečiai neatvyksta balsuoti?

Lapkričio 5 d. vykusiose rinkimuose dalyvavo tik apie 48.8 % turinčių balsavimo teisę amerikiečių. Tai mažiausias rinkėjų susidomėjimas nuo 1824 metų rinkimų, kada gyventojų buvo daug mažiau ir tik "balti laisvieji vyrai" turėjo balsavimo teisę. Tais metais prezidentu buvo išrinktas Andrew Jackson, gavęs daugiau balsų už kitus keturis kandidatus, tačiau negavęs pakankamai rinkėjų ("elektorių") balsų. Vėliau Atstovų Rūmai prezidentu išrinko John Quincy Adams.

Nors prezidentas B. Clinton laimėjo prezidento vietą, jo partijos kandidatams nepavyko įgyti daugumos Senate ir Atstovų Rūmuose, nepaisant to, kad rinkimų kampanijoje darbininkų sąjungos labai daug dirbo ir išleido apie 35 mln. dolerių, agitodamos prieš respublikonų kandidatus.

Naujas veidas Senate yra Illinojaus valstijoje išrinktas senatorius Richard Durbin, 51 metų demokratas, kuris pakeis pasitraukusį iš Senato demokratą Paul Simon. Senatorius R. Durbin 14 metų dirbo Atstovų Rūmuose. Iš Illinojaus į Atstovų Rūmus tarp kitų buvo išrinktas respublikonas John Shimkus.

Rinkimų stebėtojai aiškina, kad menkas susidomėjimas kyla iš amerikiečių pasitenkinimo dabartine padėtimi. Dažnas mato arba nujaucia, kad Amerikos piliečiai yra laimingiausi pasaulyje, turtingiausi, laisviausi, gyvenantys taikoje. Nors yra problemų ir daug ką galima geriau tvarkyti, tačiau nėra didelio reikalo pyktis su kitaip galvojančiais tautiečiais ir bandyti juos pakeisti.

Nuosaukus centras

Po rinkimų daug Baltųjų Rūmų darbuotojų ėteikė prezidentui B. Clinton atsistatydinimo pareiškimus. Prezidentas dar neužpildė visų de-

partamentų vadovų vietų. Iš savo pareigų pasitraukė JAV ambasadorius Japonijoje Walter Mondale, 68 metų. Pasitraukė patarėjas valstybės saugumo reikalams Anthony Lake, valstybės sekretorius Christopher ir gynybos sekretorius William Perry. Prezidento patarėjai atskleidė, kad prezidentas B. Clinton bando pakviesti į svarbias pareigas administracijoje ne tik lojaliausius demokratų, bet kalbina įsijungti į vyriausybę ir respublikonų partijos veikėjus.

Nors prezidento oponentas senatorius B. Dole bandė pavaizduoti prezidentą kaip kairiosios politinės partijos radikalą "liberalą", bet užsienio komentatoriai jį laiko nuosaikiu "centro" atstovu, panašiu į respublikoną – buvusį prezidentą Ričardą Niksoną (Richard Nixon), kuris 1968 m. rinkimuose kreipėsi į amerikiečių "tyliąją daugumą" ir laimėjo. Po Niksono daug politinio centro narių pasivadino "demokratais už Reagan" ir išlaikė prezidentūrą respublikonų rankose 20 metų.

Prezidentas B. Clinton pabandė laikytis panašios nuosaikios politinės pozicijos šiuose rinkimuose, net įgyvendindamas kai kuriuos respublikonų pasiūlymus.

Kongrese – respublikonai

Nors demokratų partijos atstovas laimėjo prezidento vietą, abiejus Kongreso rūmus toliau kontroliuoja respublikonų partija, laimėjusi daugumą 1994 m. Toks galios paskirstymas yra istorinis. Tik 1916 metais demokratas prezidentas, tuo metu W. Wilson, buvo perrinktas antrajai kadencijai, o su juo kartu buvo perrinktas ir respublikonų rankose buvęs Kongresas. Prezidentas B. Clinton yra pirmasis demokratas prezidentas, perrinktas naujam terminui nuo Franklino Ruzvelto (Roosevelt) dienų.

Kandidatas į prezidento vietą senatorius B. Dole kiekvieną savo kalbą pradėdavo, ragindamas klausytojus netikėti, ką sako viešosios nuomonės tyrinėtojai. Pastarieji dabar dar tvirčiau jaučiasi, nes paaiškėjo, kad jie nuo pat kampanijos pradžios skelbė teisybę.

Rinkimų kampanija parodė, kad viceprezidentinis kandidatas Kemp debatuose su Al Gore visai prastai pasirodė. Viceprezidentas Gore jau dabar laikomas svarbiu

demokratų partijos kandidatu į prezidento vietą būsimuose rinkimuose po ketverių metų. Net ir respublikonų analitikai sutinka, kad partija greičiausia ieškos kito kandidato. Kemp esąs per daug savarankiškas, neklausąs partijos patarėjų, nesilaikąs drausmės, kuri politikams privaloma.

Kampanijos pabaigoje ir viceprezidentinis kandidatas senatorius B. Dole pradėjo rečiau minėti savo kampanijos pažadą sumažinti mokesčius 15%. Viena New Jersey aludė iškabino gatvėje plakatus, kad alus atpigintų 15%. "Jei Dole gali tai padaryti, tai ir mes galime", buvo sakoma šios užteigos skelbimuose.

Moterys už Clinton

Specialistai, nagrinėjantieji rinkimų rezultatus teigia, kad prezidento Clinton laimėjimą nulėmė rinkėjos – moterys, ypač juodosios ir Pietų Amerikos kilmės. Reikia pripažinti, kad prezidentas jau pirmoje kadencijoje suteikė moterims daug svarbių pareigų ir atsakingų darbų. Sakoma, kad ir 1992 metų rinkimuose daugiau moterų balsavo už Clinton, negu už tuometinį prezidentą G. Bush. Spėjama, kad dabartinė JAV ambasadorė Jungtinėje Tautosose Madeleine Albright gaus dar svarbesnę vietą naujame Clinton kabinete. Ambasadorė laikoma gera užsienio reikalų žinove, patyrusia politike. Ji yra gimusi Čekoslovakijoje ir laikoma Rytų Europos specialiste, dirbusi valstybės departamente prezidento J. Carter valdymo pabaigoje.

Amerikos Kongrese yra keli invalidai. Rankos praradimas pasauliniame kare niekad netrukdė senatoriui Bob Dole užimti Senate daugumos vado vietą. Labai veiklus Senate yra Nebraskos senatorius Bob Kerrey, kuris grįžo iš Vietnamo karo be dešinės kojos. Jis yra vienas veikliausių Senato demokratų. Džordžijos (Georgia) valstijoje į Senatą kandidatavo demokratas politikas Max Cleland. Jis yra Vietnamo karo invalidas, praradęs tame kare abi kojas ir vieną ranką. Kandidatuodamas į gubernatoriaus vietą, jis mėgdavo pabrėžti savo kalbose: "Balsuokite už Max Cleland, jis tegali įkišti į valdžios piniginę tik vieną ranką".

Montanoje kandidatas į gubernatoriaus vietą demokratas Chet Blaylock važiavo automobiliu į debatus (Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA TEL. (216) 531-8150
 FAX. 216 531-8428
 P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 • 0191
 19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR: DR. JONAS JASAITIS
 DIRVA (USPS 157-580)
 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191
 Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional
 mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press
 & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year \$30.00 • Single
 copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
 Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į
 užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio
 kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapy-
 vardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti
 straipsniai grąžinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį ir
 kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

KODĖL TAIP DARKOMA LIETUVIŲ KALBA?

Okupacijos metais lietuvių kalbininkai (kai kurių dabar garsiai reikalaujančių apsišaukėlių net niekinami ir užgauliojami, kolaborantais vadinami) daug padarė, kad padėtų tautai išvengti rusifikacijos. Išvydę griozdišką posakį, jie perspėdavo:

– Tai ne kas kita, kaip netikęs vertalas iš rusų kalbos! Argi kaime gyvenanti jūsų močiutė sakytų: "kas liečia, "aš skaitau, kad", "matomai", "tame tarpe" ir t.t.?

Žinoma, jie negalėjo sulaikyti visų bandymų daryti gimtąją kalbą. Ne vienas iš jų buvo išpėtas už ... "nacionalizmą", "už mėginimą menkinti tautų draugystę". Tačiau dorieji žmonės juos palaikė, jų patarimus dėjęsi į galvą ir į širdį.

Beje, perspėjimai neapsiribota. Ir šiandien dar neatskleistos visos kalbininko prof. Jono Kazlausko nužudymo aplinkybės. Nenuteisti ir jo žudikai.

Tačiau neįmanoma pateisinti to kalbos darkymo, kurį Lietuvoje matome dabar. Ar tai atsitiktinis sutapimas, ar pikta valia, sunku pasakyti, bet kalbos žalojimas ypač sustiprėjo per pastaruosius ketverius metus.

Kas atvėrė vartus besaikiam kalbos užgriozdinimui svetimžodžiais? Kas įleido į spaudos puslapius ir televizijos laidas svetimus lietuvių kalbai posakius, suveltą žodžių tvarką sakiniuose, net keiksmazodžių vartojimą?

"Žuvis genda nuo galvos". Atsiverskite Lietuvos Seimo ir Vyriausybės dokumentus, įstatymų projektus, Lietuvos Telegramų agentūros pranešimus. Be svetimžodžių, t.y. vadinamųjų tarptautinių žodžių žodyno jų nebegali suprasti.

Kalbos jausmo nepraradęs žmogus niekada taip nesakytų: "Projekte atspindi [...] reali nusikalstamumo padėtis valstybėje bei šalies poreikiai jos kontrolės srity-

je." Arba štai dar bjauresnis "galvolaužis":

"Įstatymas reglamentuoja branduolinės energetikos valdymo pagrindus, licencijavimo, branduolinės energetikos objektų eksploatavimo, branduolinių medžiagų, įrengimų eksporto ir importo pagrindines sąlygas. Jame nustatomi taip pat branduolinių ir radiacinių avarių prevencijos bei jų likvidavimo tvarkos pagrindiniai reikalavimai."

Šias ištraukėles pateikiu tik iš praėjusią savaitę gautų telegramų agentūros pranešimų. O jie nėra patys blogiausi, būta ir blogesnių.

Aukštų "institucijų" pavyzdžiu sekdami, į kalbos kultūrą jokio dėmesio nebekreipia ir kiti. Argi nukentėtų pašnekovo arba rašančiojo garbė, jei jis atsisakytų tokių gremėzdų, kaip eksploatavimas, prevencija, delimitavimas, fiksavimas, tiražavimas, etalonas, forumas, reglamentacija ir t.t.? Ar tikrai visada mums reikia tų iki gyvo kaulo įsiėdusių "problemų"? Ar ne tiksliau skambėtų "rūpesčiai", "uždaviniai", "neaiškumai"? Argi niekuo negalime pakeisti tų nutrintų "diskusijų", "informacijų", "konceptijų", "koalicijų"? Kuriam mums šis daugelio tautų nuvalkiotas pliužalas, kai turime tokius savosios kalbos lobius? Kodėl mūsų kalba pasidarė tokia sulysusi ir net nususususi?

Toli nuo Tėvynės gyvenanti išeivija, nuolat aplinkui girdėdama angliškąją šneką, sugebėjo atsispirti jos įtakai per pusę šimtmečio. Ir štai griuvo "geležinė uždanga, atsivėrė keliai į Lietuvą. O kas ir kodėl iš jos dabar plūsta ir ant jauniausių išeivijos atstovų, ir ant Tėvynėje gyvenančiųjų galvų?

Užaugo karta, betono dėžėse uždaryta, močiutės vaizdingos šnekos negirdėjusi, pagarbos savo kraštui neišsiugdžiusi.

Juozas Žygas

Iki rinkimų Lietuvoje gyvenimas tekėjo lyg sviestu pateptas. Valdžios pranešimuose buvo girdima praėjusių laikų daina: "Gyvenimas kasdien gražėja". Lietuvos santykiai su kitomis šalimis – "geriausi valstybės istorijoje". Taip kalbėjo prezidentas A. Brazauskas, spalio 3 d. pranešime iš Vilniaus.

Tačiau kol Lietuvos Vyriausybė gyveno, galvą po Maišiagalos susitarimu pakiusi, latviai juo pasinaudodami, pasirašė naftos žvalgybos sutartis su JAV ir Švedijos bendrovėmis AMOCO ir OPAB. Pagal tą sutartį Latvija suteikė teisę tyrimo darbus vykdyti ir Lietuvai priklausančiame jūros pakraštyje. Vilnius į tai spalio 24 d. taip atsakė: "Ši Vyriausybė su Latvija daugiau nesiderės." Taip mano ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, sakydamas, kad "Latvijos parlamente patvirtintas susitarimas su JAV ir Švedijos bendrovėmis dėl naftos žvalgybos ginčijamoje Baltijos jūros dalyje atitolins derybas gana neapibrėžtai ateičiai".

Kaip pranešė BNS, lapkričio 5 d. Seimas pritarė, kad būtų toliau svarstomas

su konkurentu. Bevažiudamas jis gavo širdies smūgį. Kol 71 metų kandidatą nuvėžė į ligoninę, jis mirė.

Pagarba amžiui

Daug amerikiečių balsuotojų, kalbėdami apie kandidatus į prezidento vietą, skundėsi, kad senatorius B. Dole yra per senas tapti prezidentu, nes jam jau 73 metai. Iš Senato pasitraukė, skųsdamiesi senatve, Georgia senatorius Sam Nunn, 58 metų, ir Njudžersio (New Jersey) senatorius Bill Bradley, 53 metų amžiaus.

Pietinės Karolinos balsuotojai nė kiek neabejojami į Senatą jau aštuntai kadencijai išrinko senatorių Strom Thurmond, kuris jau tapo Karolinos legenda. Valsitija jo vardu jau pavadino vidurinę mokyklą, vieną gražų

Algirdo Brazausko "laikinojo įstatymo projektas dėl teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir povandeninės žemyno dalies Baltijos jūroje šiaurinės ribos nustatymo tolimesniai svarstymui". Matome, kaip tie "geriausi valstybės istorijoje" santykiai per keletą savaičių supliuško.

Taip baigia supliukšti ir kiti pasigyrimai. Pavyzdžiui, Vyriausybė gerai žino, kad blogiausią "reitingą" Lietuvoje turi policija. Taip pat ji žino, kodėl tas "reitingas" yra toks žemas. Bet ji vis tikėjosi, kad "pūsdama miglą", jos įvaizdį (arba, kaip dabar mėgstama sakyti Lietuvoje, "imidžą") pakels. Bet dabar pats A. Brazauskas tas miglas šiek tiek praskleidė.

Štai spalio 7 d. prezidentas A. Brazauskas kritikuoja Seimą, kuris praėjusią savaitę nesugebėjo priimti nutarimo, kad baudžiamojon atsakomybėn už kyšių ėmimą būtų patraukti įtariamieji teisėjai. "Kaip kovoti su korupcija, jeigu Seimas negali priimti tokio sprendimo", klausė Prezidentas, kalbėdamas per Lietuvos televiziją.

Tačiau kuomet net Seimas norėjo Vidaus reikalų ministrą Romą Vaitiekūną pašalinti, tai tas reikalas koki mėnesį prezidento kabinete įstrigęs buvo. Tuomet valdantieji manė, kad jų valdžia bus amžina. Bet netikėtai jie pradėjo jausti kitų vėjų pūtimą ir savo kėdžių braškėjimą. Tad pradėjo domėtis viešosios nuomonės apklausų duomenimis, į kuriuos iki tol

šnairai žiūrėjo sakydami, kad tai primena "būrimą iš kavos tirščių". Nujausdami, kad žmonėms jų "šeimininkavimas" ir vagystės nusibodo, pradėjo rūpintis savo imidžą pagerinti. Dėl to atsirado ir ta teisėjų byla, kuriai net prezidentas skiria savo dėmesį.

Taip pat net Seimas ir Ministeris Pirmininkas Mindaugas Stankevičius atkreipė dėmesį į "Mažeikių baldų" bendrovės darbininkus, paskelbusius bado streiką. Išgirdome, kad "Vyriausybė turbūt parems badaujančiuosius".

Iki šiol nei A. Brazauskas, nei Seimas badaujančiųjų net nematydavo. Jie vis tvirtindavo, kad pramonė jau atsigauna ir gamyba didėja. Dabar, kuomet rinkimų metu, baldų gamintojai pradėjo streiką, tai Ministeris Pirmininkas turėjo pripažinti, kad padėtis nėra tokia gera, kaip buvo vaizduojama jų kalbose.

Buvo pasakyta, kad "Vyriausybė gali padėti 120-čiai bendrovės "Mažeikių baldai" darbininkų. Tačiau Vyriausybė tuoj išpėjo, kad "ši pagalba gali tapti paskatinimu ir kitų įmonių darbininkams ateiti prie Seimo piketuoti". Dabar valdžia turėjo prisipažinti, kad nėra to "pramonės atsigavimo ir gamybos augimo". Juk bankrutuoja 165 įmonės! Todėl, pasak Premjero, priimti nutarimus dėl pagalbos darbininkams, seniai negaunantiems atlyginimo, "reikia labai atsargiai".

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

ežerą ir dar neseniai nutiestą vieškelį. Senatorius mažai kovojo šioje rinkimų kampanijoje. Savo pagrindinėje kalboje senatorius pasakė atidavęs valstijai visą savo gyvenimą, o dabar, kada esąs savo gyvenimo zenite, jis laukia, kad kaimynai pasiųs jį į Vashingtoną (Washington) dar sykį, gal jau paskutinį.

Respublikonų partija švelniai, mandagiai iškėlė savo partijos kandidatą, kuris nė karto neužsiminė apie konkurento amžių, kartodamas, kad jis yra tik kandidatas į Senatą, tačiau jokių būdu nėra Thurmondo priešininkas. Senatorius Thurmond, baigdamas naują terminą, sulauks 100 metų amžiaus. Tai bus Amerikos rekordas. Senatorius, tapęs našliu, susituokė su Karolinos

grožio karalaite, 23 metais už save jaunesne, o šiai mirus, susirado kitą grožio princesę, 44 metais už save jaunesnę. Tačiau ji pastaruoju metu yra atsiskyrusi nuo senatoriaus.

Senatorius Dole, kuris su senatoriumi Thurmond praleido daug metų Senate, pasakė vienoje kalboje, kad jis mėgsta būti šalia Thurmond, nes jo draugystėje jis "jaučiasi kaip vaikas".

Thurmond yra pasiekęs ilgo kalbėjimo Senate rekordą. Kovodamas prieš jam nepatinkantį įstatymo projektą, senatorius Thurmond be jokios pertraukos iškalbėjo 24 valandas ir 18 minučių. Tokios prakalbos vadinamos "filibusteriu". Paprastai Senate tokių kalbų metu mažai tėra klausytojų, tik protokolų sekretoriai ir kalbėtojo tarnautojai.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

Iš Eltos pranešimų

Kronika

NAUJAS LIETUVOS AMBASADORIUS UKRAINOJE

Oficialusis Vilnius laukia Ukrainos sutikimo skirti dabartinio Seimo narį Vytautą Plečkaitį Lietuvos ambasadoriumi Kijeve. Apie tai trečiadienį pranešė dienraštis "Lietuvos rytas". Pats V. Plečkaitis nepatvirtino, bet ir nepaneigė galimybės tapti Lietuvos atstovu Ukrainoje.

Praėjusią savaitę Prezidentas Algirdas Brazauskas nuo gruodžio 1 dienos atšaukė Romualdą Ramošką iš Lietuvos ambasadoriaus Ukrainoje pareigų.

RAGINIMAS ŠIAURĖS ŠALIMS

Šiaurės šalys turėtų padėti daugiau pastangų, kad Lietuva, Latvija ir Estija būtų kuo greičiau priimtos į Europos Sąjungą bei NATO, šio proceso neskirstant į du ar tris etapus. Tokią poziciją Danijos premjeras Poul Nyrup Rasmussen pareiškė Kopenhagoje, Šiaurės Tarybos sesijoje.

Islandijos premjeras David Oddsson toje pačioje sesijoje pažymėjo, kad Rusijos bandymai užkirsti kelią Baltijos šalių narystei NATO neturėtų daryti esminės įtakos sąjungos plėtimuisi. Jo žodžiais, tik išplėtus NATO, būtų galima sukurti pastovumą žemyne. "Baltijos šalys greitai rado savo vietą Europoje ir pagrįstai siekia narystės sąjungoje", - kalbėjo Islandijos Vyriausybės vadovas. Tuo tarpu Švedijos ir Suomijos politikų kalbos šioje sesijoje buvo atsargesnės.

Finansai ir verslas

PHARE PARAMA LIETUVAI

Iš 58 mln. JAV dolerių vertės negražinamų lėšų, kurias Europos Sąjungos

PHARE programa skiria 1997 metams Lietuvai, didžioji dalis bus skirta Europos vienijimosi projektams vykdyti. Numatytas naujų institucijų kūrimas, specialistų mokymas, konsultacijos. Be to, bus remiamos svarbiausios šalies ūkio šakos.

1997 metų PHARE programa yra dalis ketverių metų 190 mln. JAV dolerių vertės programos. Ji numatyta iki 1999 metų ir iš esmės yra skirta Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą procesui spartinti bei ekonomikai pertvarkyti.

ATOMINEI SAUGAI- MILIJARDAS KRONŲ

Vilniuje lankėsi grupė Švedijos diplomatų, kurie drauge su Lietuvos URM pareigūnais tarėsi, kaip turėtų būti paskirstyta šios Šiaurės Europos valstybės teikiama techninė parama. Pasitarimams vadovavo Švedijos Užsienio reikalų ministerijos sekretorius tarptautinio bendradarbiavimo klausimais Mats Karlsson ir Lietuvos URM sekretorius Algimantas Rimkūnas. Švedijos Vyriausybė jau yra numaciusi svarbiausias techninės paramos kryptis. Tai - sienų kontrolė, civilinė sauga, krašto ir aplinkos apsauga, demokratijos plėtra. Vien atominei saugai Švedija numato skirti daugiau kaip milijardą kronų.

Nuo 1990 metų Švedijos Vyriausybė Lietuvai yra suteikusi paramos daugiau kaip už 670 milijonų Švedijos kronų, kurios buvo panaudotos mūsų šalies suverenitetui stiprinti, kurui pirkti, valiutos reformai įgyvendinti.

Per pastaruosius penkerius metus už Švedijos skirtus 590 milijonų kronų Lietuvoje buvo įgyvendinami įvairūs dvišaliai projektai. Daugiausia techninės paramos Švedija yra skyrusi Estijai - 26 pro-

centus visos sumos. Antroji vieta atitenka Lietuvai, kuriai skirta parama sudaro 21 procentą. Švedijos paramos taip pat yra sulaukusi Lenkija, Latvija, Rusija.

Kultūros naujienos

PARODA TAKOMOSIOS DAILĖS MUZIEJUJE

Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, atidaryta apžvalginė Lietuvos "Dailės" kombinatų dirbinių paroda. Taikomosios dailės muziejus yra sukaupęs didžiausią šalyje Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos "Dailės" kombinatuose per penkiasdešimt metų sukurtų gaminių kolekciją. Parodos stenduose plačiausiai pristatoma keramika ir odos dirbiniai - dekoratyvinės vazos, lėkštės, žvakidės, įvairios paskirties indai, taip pat odiniai albumai, dėžutės, knygų aplankai, rankinės.

LENKIJOS IR LIETUVOS TELEVIZIJOS BENDRADARBIAVIMAS

Lenkijos ir Lietuvos valstybinės televizijos komitetai susitarė glaudžiau bendradarbiauti. Abiejų televizijų vadovai Ryszard Miazek ir Juozas Neverauskas Varšuvoje pasirašė susitarimą dėl pasikeitimo kino filmais. Lietuvos televizija, be to, išpareigojo įsteigti lenkų redakciją, kuri laidas lenkų kalba rengtų visai Lietuvai. Lenkija, savo ruožtu, vienoje regioninėje programoje transliuos laidas lietuvių kalba.

NAUJIENA FILATELISTAMS

Valstybinė įmonė "Lietuvos paštas" šeštadienį, lapkričio 16-ąją, išleidžia į apyvartą pašto bloką, skirtą Lietuvos vyrų krepšinio rinkinei - Altantos olimpinio žaidynių bronzos medalių laimėtojai. Šis blokas, kaip ir didžioji dalis Lietuvos pašto ženklų, spausdintas Budapešte, Vengrijos valstybinėje spaustuvėje.

E. TURAUSKUI ATMINTI

Lietuvių katalikų mokslo akademija, Čekijos ambasada ir Elta pradeda renginių ciklą, skirtą valstybės ir visuomenės veikėjo, žymaus diplomato, žurnalisto, daktaro Edvardo Turausko gimimo 100-osioms ir mirties 30-osioms metinėms. Jubiliejinės konferencijos vyks ir Edvardo Turausko gimtajame

Endriejave, taip pat Kaune bei Panevėžyje.

MIRĖ VYTAUTAS ŽALAKEVIČIUS

Antradienį, eidamas 67 metus, Vilniuje mirė kino dramaturgas ir režisierius Vytautas Žalakevičius. "Netekome žmogaus, kuris savo kūryba garsino Lietuvos vardą pasaulyje" - rašoma Prezidento A. Brazausko užuojautoje.

Teisėtvarka

STEIGIAMAS NACIONALINIS TYRIMŲ BIURAS

Parengtas Lietuvos Respublikos Nacionalinio tyrimų biuro (NTB) įstatymo projektas. Jis bus įteiktas Prezidentui Algirdui Brazauskui iki lapkričio 25 dienos. Rugšėjo 23 dieną Prezidento dekretu buvo sudaryta darbo grupė rengti teisės norminių aktų projektus, reglamentuojančius valstybės valdžios ir

valdymo institucijų kontrolės mechanizmą. 7 pareigūnų grupei vadovauja Seimo narys Romualdas Ozolas.

BAUDŽIAMOJO KODEKSO PROJEKTAS

Lapkričio 14 dieną Seimo plenariniame posėdyje pateiktas naujojo Baudžiamojo kodekso (BK) projektas. Nutarta paskelbti jį "Valsybės žiniose" ir kituose spaudos leidiniuose visuomenės svarstymui. Šį dokumentą priims jau naujas Seimas. Tai yra iš esmės pirmas Lietuvos teisės specialistų savarankiškai parengtas Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas.

Jo projekte siūloma nauja bausmių sistema. Atsisakoma mirties bausmės, pataisos darbų, nustatomos naujos bausmės - areštas, viešieji darbai. Baudžiamojo kodekso projekte didinamas laisvės atėmimo laikas už labai sunkius nusikaltimus.

KOMANDA: SUGRAŽINTI!

LDDP "mizerikordija", skiriama buvusiems dypukams - senjorams

Motyvuodami vakaruose reziduojančių lietuvių nostalgija gimtinei, Seimo konglomeracijoje konformizavome suteikti prioritetą Lietuvoje tėvynainiams, grįžtantiems iš Vakarų, stabilizuoti.

Jiems bus suteikta galimybė be eilės, be škvalo, be perturbacijų gauti konsultacijas ekstremaliais investicijų, privatizacijos bei prichvatizacijos ir pilietybės restauravimo kontaktų reikalais. Efektyviai, perfektiškai, kardinaliai prognozuosime napanikuojančios, bet ekstramodernios trankvilizacinės ateities vizijas bei spektaklių jūsų saulėlydžio imidžą Tėvynėje. Pragmatiškai ir konceptualiai realizuosime superdideles valiutines jūsų santaupas mūsų susibankrutavusiuose bankuose.

Lietuvos politinės bei ekonominės krizės konfuzijos stadijoje LDDP-istai kviečia vakarų lietuvius pabėgėlius kolaboruoti! Pastariesiems žadama trankvili aplinka, eliminuojant šokiruojančias žinias, filtruojant visas telekomunikacijos ir spaudos priemones taip, kad jos nesukeltų nervinių traumų. Bus suteikti optimaliausi atrakcionai, stimuliuojantys šou ir rezultatyviausios komercijos perepetijos! Realizuosime ekspansinius sertifikatus. Parafuosime, ratifikuosime, delimituosime ir

demarkuosime visas įmanomas jūsų pozicijas, kolaboruojantis tėvynėje (nors mes ir nepripažįstame Jūsų Lietuvos piliečiais). Siūlome paskubėti ir konformizuotis, kol dar veikia LDDP-istų manipuliacijos mizerikordija nepriklausomybės imidže.

Ištikus nenumatyta nervų traumai, šokui arba patekus į komos būseną, mūsų ambulatorinis ar hospitalizacinis patarnavimas bus suteiktas pagal asmeninį rekvizitą: permanentinis servisas - su felčeriu arba operatyvinis - be felčerio.

Hospitalizacijos terminui siūlomas servisas pagal pasirinkimą bei finansinę potenciją: su savo vaistais arba be vaistų, su savo paklodėmis ir savo maistu arba be maisto. Šalto vandens terapija ir treniravimas ekstremaliai žemoje temperatūroje garantuojamas visiems be išimčių!

"Ciklonai" su valiutiniais krituliais iš Vakarų itin laukiami. Jūsų laukia komfortabilios rezidencijos Lietuvos pensionatuose ir trankvilus senatvės imidžas Tėvynėje.

Mizerikordijos valdyba,
baigianti kadenciją:

Č. Paršėnas, A. Barzdauskas,
A. Miklieževičius, G. Mirkilas,
K. Grumskienė, P. Nebylys
(P.S. Su šiuo raštu spauda maloniai sutiko supažindinti hamiltonientę L.S.)

Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona tapo Seimo nariu, savo konkurentą įveikęs net 40 proc. skirtumu. Deja, jis - vienintelis iš LTS

Į AMERIKĄ...

Torontietis

Kodėl iš anksto nepranešta, nepasitarta? Manyt, jog praneš, kai bus jau susitvarkyta. Be to, "mes čia apie reikalus išmanome geriau, negu jūs tenai".

Pažįstama, prieš ketletą metų čia melagingai išpilietinusi moteriškė, žinanti visus kelelius ir turinti ryšius su žydais iš Rusijos, pasiūlė giminaitę tučtuojau įdarbinti su 160-180 Kanados dolerių šešių dienų savaitės darbo atlyginimu, aišku be jokių atskaitomų mokesčių. Suprato, kad ši mūsų pažįstamoji yra "importo" agentė, tiksliai gal nesusiėjusi su "firmomis".

Apsidžiaugę išeitimi, paskambinome į Montrealį "globėjos" numeriu. Ši atsakė nežinanti, kur jos globotinė dabar yra. Tiksliai griežčiau pareikalavus, nurodė motelį. Ten suradęs pusseserę, pasakiau tuojau sėsti į autobusą ir vykti pas mus. Deja, ir šis pasiūlymas jai nebuvo parankus. Iš tikrųjų, ji nuvykusi į Kanadą, tiksliai tikslu per ją pasiekti Čikagą, kur jau porą metų gyvena jos pusseserė su vyru, puikiai išikūrę ir net jau išigiję automobilį. Esą, tenai

uždarbis yra kur kas aukštesnis, negu pasiūlytas čia. Visa bėda, kad pakliūvimui į Valsitijas reikia 1,000 US dolerių. Tiek jai Lietuvoje, be abejo ir buvo nurodyta, nes tiek ji ir atsivežusi. Tiksliai pusė jau išbyrėjo nakvynei, valgiui, pokalbiams telefonu ir, greičiausia, "globėjos" paslaugoms. Kitos, kartu su ja atvykusios penkias tūkstantines dar turinčios. Pasakiau, kad nesu turčius, o be to suktybių finansuoti nesiryžtu. Tad jos – kitas planas. Ji galinti atvykti Torontan ir palaukti, kol Valsitijų rytuose gyvenantis amerikietis pasiims. Gi iš tenai Čikagą jau nebus sunku pasiekti. Net nemėgink įtikinti, jog iškvietimas gali užtrukti mėnesius.

Ir vėl virpa telefonas. Mums jau paaiškėjo, kad giminaitė Toronte nebus laiminga, tebesvajojanti apie Čikagą. Mums atrodė, kad, tegul ir nusikalstant, verčiau jai pristatyti reikiamą sumą. Ką gi, "kraujas yra tirštesnis už vandenį", kaip pasakytų žydai. Grynų tūkstantį ji turėjusi įteikti tai naujai montrealietei ir laukti kada paims į

JAV.

Tai turėjo įvykti kitą dieną, penktadienį. Tačiau antradienį čikagietė pusseserė jos dar nesulaukė. Dabar gal ji jau laiminga Čikagoje, o gal tupi pasienyje, o gal net sulaukė deportacijos, papirktam pasieniečiui nepasirodžius. Kas gi žino?

Artima patirtis įgalina padaryti kai kurias gilesnes išvadas. Lietuviška "firma" giminaitėi parūpino suklastotą iškvietimą ir juo paremtą vizą, lėktuvo bilietą, pristatė vietinę agentę ir nurodė, kaip patekti į Ameriką. Tiksliai nepaaiškino, kokios "pridėtinės išlaidos" atsiranda kelyje, kiek reikia mokėti "globėjai".

Argi tik "firmos" kaltė, kad naivūs žmonės sumoka 4 tūkst. dol., kuomet lėktuvo bilietas tekainuoja 850, kad perka suklastotą iškvietimą, kurį giminaičiai parūpintų veltui? Gi, sakysim somaliečius į JAV perveža tik už 400 dol. Iš tokios veiklos praturtėjusių "firmų" atstovai tėvynėje statosi pilaites, prašmatniai uliavoja ir šildosi Karibėjuose.

pareigūnus: A.Sniečkę, M.Gedvilą, A.Guzevičių, J.Paleckį bei kitus.

Skaitydamas šią knygą, tarytum pats išgyveni tautos kančias, neišsivaizduojamą skausmą, senelių, mažutėlių, vaikų, moterų ir vyrų šauksmą. Bet tada viskas atrodė beviltiška. Tai atspindi gausybėje dokumentų, paskelbtų šioje knygoje.

Šią ir kitas lietuvių tautos kančią išsakančias knygas turi perskaityti kiekvienas Tėvynėje ir išeivijoje,

kad dar kartą prisimintų tautos dramą. Ypač turėtų ją skaityti jaunimas. O Lietuvos mokyklose turėtų būti skirta ir pamokų, kurių metų jaunimas būtų supažindintas su didžiausiais ir skausmingiausiais tautos išgyvenimais.

Jau turime ir tris naujas "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" knygas, apie kurias pakalbėsime ateityje. LKKI leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvos istorijos institutas.

MATO ŠALČIAUS PALIKIMO TYRIMAI

Vilniaus Pedagoginio universiteto bibliotekos direktorės pavaduotoja Naktis Turčinavičienė yra atvykusi į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą jo pirmininko prof. dr. Jono Račkausko kvietimu. Ji čia gausiai randa duomenų savo senelio, žurnalisto ir keliautojo Mato Šalčiaus raštų bibliografinę rodyklę. Ji taip pat papildys jau 1992 metais išleistą Mato brolio prof. Petro Šalčiaus darbų bibliografinę rodyklę čia surastais leidiniais.

Anot prof. dr. Jono Račkausko, Matas Šalčius 1914-1919 metais gyveno JAV, 1918 metais Bostone redagavo "Ateitį", Niuorke (New York) išleido lietuviškus kalendorius bei Lietuvos žemėlapi. Centro tvarkomo Pasaulio Lietuvių Archyvo senos spaudos rinkiniuose atsispindi ir ekonomikos mokslų daktaro prof. Petro Šalčiaus gyvenimas ir darbai.

Arūnas Zailskas

PASaulio LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS DOVANA LIETUVAI

1992 metais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime, Čikagos priemiestyje, Lemonte, PLB vairas buvo patikėtas ilgamečiam, darbščiam bendruomenininkui inž. Broniui Nainiui, kuris sudarė ir darbščiąją PLB valdybą. Naujoji valdyba savo darbų plane priėmė pirmininko Broniaus Nainio pasiūlymą paruošti ir išleisti daugiatomę "Lietuvos kovų ir kančių istoriją" (LKKI) kaip prasmingiausią išeivijos dovaną nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai.

Netrukus prasidėjo darbas. Sudarytas komitetas, kuriam vadovauja dr. Antanas Razma, lėšoms tam tikslui telkti. Pirmininkas Bronius Nainys tarėsi su Lietuvos istorikais, kvietė talkon išeivijoje gyvenančius istorikus. Taigi šis užmojis pajudėjo iš vietos. Pagaliau prieš porą metų pasirodė pirmoji "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" knyga, redaguota dr. Gedimino Rudžio.

Kaip mename, anoji knyga visuomenėje, po spaudoje pasirodžiusių poros neigiamų atsiliepimų, sukėlė erzelių, pikto kritiką, net kaltinimus PLB pirmininkui Broniui Nainiui, įtariant jį net "Tėvynės išdavimu". Piktoji kritika tęsėsi ilgokai, o knygą kritikavo daugelis jos visai

Jurgis Janušaitis

neskaičiusių. Tuo turėjau progos įsitikinti.

Pagaliau audra apriomo. PLB valdyba ir pirmininkas nekapitulavo, bet kantariai savo projektą vykdė toliau. Ir štai jau sulaukėme pirmosios knygos pataisytos laidos – "Lietuvos gyventojų trėmimai 1940-1941, 1944-1953 metais sovietinės okupacinės valdžios dokumentuose".

Pirmoji knyga neturėjo išsamaus skelbiamų dokumentų aptarimo, paaiškinimo, vartotų žodžių paryškinimo. Naujosios laidos įvadiname žodyje plačiai pasisako PLB pirmininkas Bronius Nainys, išryškindamas sumanymą "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" leidiniuose įamžinti pačią didžiausią lietuvių tautos ir valstybės dramą, įvykusią žiauriesiems okupantams Lietuvą okupavus.

Naujojo leidinio redaktorius Antanas Tyla įvertina istoriko Eugenijaus Grunskio labai išsamią Lietuvos gyventojų trėmimo apžvalgą, kurioje randame plačius dokumentų aptarimus, trėmimų vykdymo planus ir kt. E.Grunskio aptarimas, užimantis net 105 puslapius, aprėpia visą trėmimų laikotarpį. Aptarime randame dokumentų analizę, įsakymų

autorius ir vykdytojus, aprašytas trėmimų sąlygas, trėmiamųjų nuotaikas. Čia neįmanoma suminėti begalės dokumentų, įrodančių okupantų žiaurumą. Knygoje nurodyti dokumentų šaltiniai, platus okupantų įsakymuose vartotų sąvokų žodynas, jo paaiškinimai. Viso to nebuvo pirmoje knygoje. Dėl to buvo kaltinami leidėjai.

Po pirmosios nesėkmės, tuojau buvo sudaryta LKKI leidimo komisija, kurios uždavinys, prieš knygoms pasirodant, patikrinti surinktą medžiagą ir tik tada spausdinti. Štai LKKI Istorijos ruošimo ir leidimo koordinacinis komitetas:

pirmininkai – Antanas Stasiškis – Lietuvoje, dr. Petras Kisieliū – išeivijoje; nariai: kun. dr. Jonas Boruta, Balys Gajauskas, Nijolė Gaškaitė, dr. Kęstutis Girnius, prof. habil. dr. Vytautas Landsbergis, prof. dr. Benediktas Mačiuika, prof. habil. dr. Antanas Tyla, prof. habil. dr. Zigmas Zinkevičius. Šios komisijos atsakomybėje ir bus LKKI leidimas.

Pataisytoje laidoje, jau randame beveik tris kartus daugiau dokumentų (171) negu pirmoje. Randame įsakymus tremti lietuvių pasirašiusius lietuvių – aukštus

PAREIŠKIMAS

Dėl bendradarbiavimo mokslo ir švietimo srityse

Lietuvos Respublikos Seimo ir Amerikos (JAV) Lietuvių Bendruomenės atstovų komisija, vykdydama savo 1996 03 23 d. rezoliuciją "Dėl švietimo Lietuvoje ir JAV lituanistinėse mokyklose", konstatuoja, kad:

jau paskirti JAV Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo institucijų bendradarbiavimo koordinatoriai yra JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos vicepirmininkas mokslo reikalams dr. Vitalis Vengris, JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos švietimo tarybos pirmininkė Regina Kučienė, Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos įgaliota atstovė Danguolė Sabienė.

Komisija, vykdydama minėtą rezoliuciją, rekomenduoja šiam darbui pasitelkti Lietuvos Mokslo tarybą ir Lietuvos Švietimo tarybą, įtraukiant į darbą šių tarybų pirmininkus Leoną Kadžiulį ir Romą Pakalnį.

Raginame Lietuvos švietimo ministeriją ir JAV Lietuvių Bendruomenę dar šiais metais sudaryti bendrą darbo grupę, kuri vykdytų ir įgyvendintų "Integralios tautos" programą mokslo ir švietimo srityje.

Komisijos pirmininkas

Komisijos pirmininkas

Everistas Raišuotis

Donatas Skučas

Illinois valstijos Gubernatorius Jim Edgar atsiuntė sveikinimą Lietuvių Filatelistų draugijai, surengusiai parodą, skirtą šios draugijos 50-mečiui. Nuotraukoje: (iš kairės): draugijos pirmininkas Jonas Variockis ir Gubernatoriaus padėjėjas tautybių reikalams Pat Michalski

Beata Čiurlionienė

(Tęsinys)

Gal būt kada nors toji bažnyčia bus visiškai atnaujinta ir pasidarys lyg "saldainiukas", bet, aš manau, kad ji daug ko ir neteks. Dabar taip smarkiai joje dvelkė senovė.

Tame miestelyje nebuvo į ką daugiau žiūrėti, išskyrus labai įdomią ir skirtingą nuo kitų aplankytų vietų, keramiką. Daugiausia naudojamos trys spalvos: raudona, juoda ir įvairių atspalvių ruda.

Iš ten patraukėm į mažą seną žvejų miestelį Nazare. Tai pats tinkamiausias miestukas norintiems pajusti tikrąją senosios Portugalijos dvasią. Nazare – viena iš nedaugelio išlikusių vietų, kur sutiksi moteris, dėvinčias senoviškus drabužius – juodus daugiasluoksnius sijonus, pelerinas ir juodas skaras.

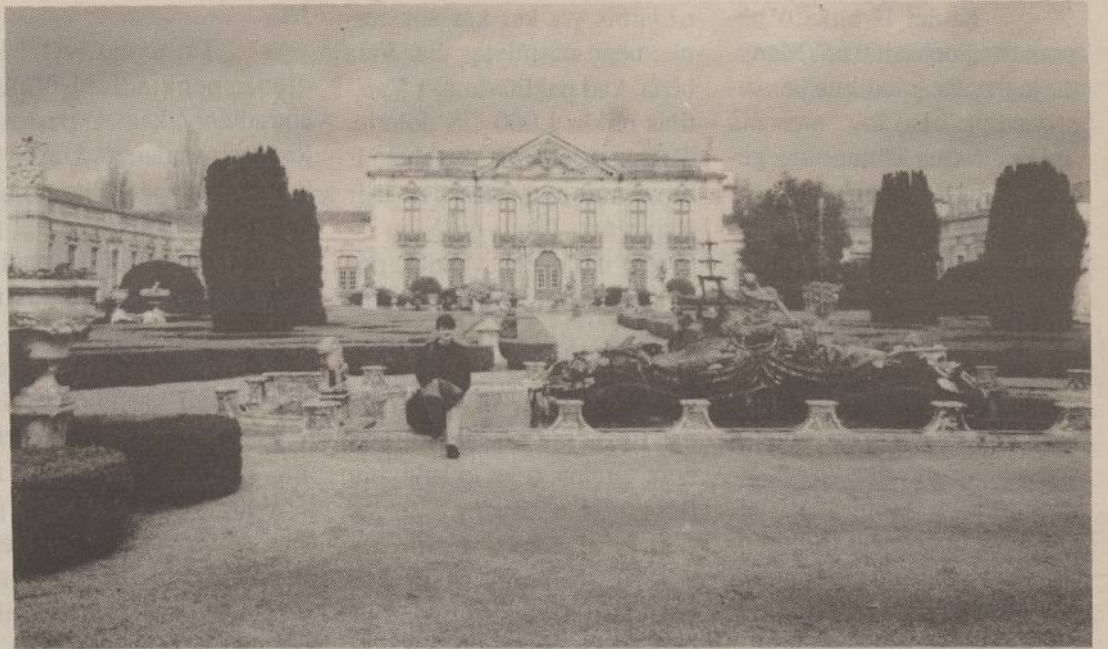
Pats miestelis yra visiškai prie vandenyno, labai didelės, stačios uolos papėdėje. Skardžio viršuje jau įsikūrę gyventojai. Pakliūti ten galima tik su funikulierium arba darant labai didelį ratą automobiliu. Ten susipažinome ir labai maloniai pakalbėjome su jaunu menininku, kuris turi savo krautuvėlę ir parduoda įvairius savo ir ne tik savo kūrinčius. Jis papasakojo, kad kai kurie daiktai toje krautuvėje jo paties padaryti iš čerpių, kurių jis prisirenka senuose apleistuose

namuose. Jas išvalo, nudažo ir daro visokias abstrakčias kompozicijas. Niekada nebūtume atspėję, kad jos – iš čerpių.

Išėję iš krautuvėlės, patyrėme labai malonų įvykį. Vienoje iš siaurų gatvelių sutikome juodais drabužiais vilkinčią senutę, kuri iš senoviško medinio vežimuko pardavinėjo įvairius džiovintus vaisius ir riešutus. Aš užsimaniau truputį nusipirkti. Pardavėja parodė trijų dydžių dėžutes, o aš paprašiau pačios mažiausios. Na ir prikrovė negailėdama su tokiu kaupu, kad vos būtų tilpę į dvi tokias dėžutes. O šypsenos malonumas, nemoku apsaityti! Jūris davė jai truputį daugiau pinigų, negu jinai prašė, tai nuoširdžiam dėkojimui nebuvo galo. Iš tikrųjų niekur kitur neteko taip smarkiai pajusti seno žvejų miestelio dvasios.

Iš Nazare patraukėm į Obidos. Pakeliui dar stabtelėjome miestelyje, kuris nebuvo labai "draugiškas" turistams. Niekas negalima buvo surasti. Rodyklės rodo į vieną pusę, nuvažiuojam, o ten – nieko nėra. Bet tai vienintelis mums pasitaikęs atvejis, nes keliauti per Portugaliją labai lengva, ženklai – aiškūs, žmonės – paslaugūs. Tiesa, žemėlapius jie išleidžia truputį keistokai. Kelias jame pažymėtas, ir rodyklės jau nurodytos gatvėse, o privažiavęs matai, kad jis dar tik statomas. Kelis kartus taip apsigavom. Ne visada iš žemėlapių galima suprasti, koks bus kelias. Kartais atrodydavom, kad bus kelių juostų greitkelis, o atrasdavom vos ne šunkelį.

Važiuojant į Obidos, pakliuvom į seną vyninę, kur

Queluz. Rūmai iš kiemo pusės

vynas ir dabar gaminamas, o senuose pastatuose padarytas muziejus. Vaikščiojom po kambarius, kuriuose anksčiau fermentavosi, burbuliavo vynas. Sklindantis kvapas tiesiog svaigino, ant sienų susidarę kristalai bylojo apie labai senus laikus. Bet pats įdomiausias dalykas, kad gidas, kurį mes gavom, nė žodžio nemokėjo angliškai. Toks mažutis seneliukas, labiau panašus į Prancūzijos kaimietį, negu į portugalą. Jis labai nuoširdžiai bandė mums aiškinti. Jo kalbos esmę mes, pasitelkę lotynų kalbą, tarptautinius žodžius ir bendravimą ženklais, šiaip taip suvokėme.

Tas muziejus – nemokamas, bet mes gidui davėm keletą eskudų – Portugalijos pinigų, kurių vertė tuo metu buvo tokia: 150 eskudų – vienas doleris. Atrodė, kad labai nuoširdžiai džiaugėsi, bet laikėsi santūriai ir bandė to neparodyti. Šiaip, žinoma, muziejų ir vienuolynų, lankymas yra mokamas, bet nelabai daug – iki keturių dolerių už bilietą.

Iš ten mes patraukėm į tikrą pasakų miestuką Obidos (tariasi Obidoš). Tai viduramžių miestas-tvirtovė, visiškai aptvertas gynybine siena, kuri labai gerai išsilaikė. Ja einant, galima apeiti aplinkui visą miestelį. O išsilaikė jinai taip gerai dėl to, kad vos išsivadavęs iš maurų okupacijos, miestas pradėjo ruošti karaliaus vizitui ir labai tvarkėsi, viską atstatinėjo, grąžino, puošė. 1282 metais karalius Dom Dinis padovanojo tą miestelį savo jaunajai žmonai karalienei Isabelei. Ir po jos Obidos visada priklausydavo karalienėms. Ta tradicija buvo išlaikyta iki 1833 metų.

Dabar ten labai mielas, ramus miestukas. Į jį patenki pro išpūdingus vartus – lenktą arką. Tada suki į dešinę, tada į kairę ir tada vėl į

dešinę. Toks sudėtingas sukinėjimasis, matyt, buvo padarytas tam, kad priešokariuomenei su arkliais, šarvais ir kita sunkiąja amunicija būtų labai sudėtinga įsiveržti į miestą.

Kai pasuki pirmą kartą, atsiveria didelis balkonas su arka, ant kurios sienų išlikusi puikiai išsilaikiusi nuostabaus grožio azulejinė siena. Gatvytės – itin siauros, bet labai švarios. Kitame miesto gale matosi pati pilis, kurioje dabar yra įkurta pusa-da – valdžios išlaikomas viešbutis. Tokie viešbučiai dažniausiai ir būna įsikūrę pilyse, rūmuose, senoviskuose turtingų žmonių namuose. Viena iš gynybinių bokštų aiškiai matėsi jame yra įrengtas kambarys. Atrodė taip romantiška: sėdėtum prie langelio ir įsivaizduotum, kad esi princesė, laukianti princo, grįžtančio iš mūšio.

Aš vėl ir vėl stebėjau žydinčių kalijų gausybę. Man, pripratusiai, kad šios gėlės reikalauja daug priežiūros, saulės ir lietaus, buvo nuostabu jas matyti visur: tiek terasose ir gėlynuose, tiek pievose ir pakelėse.

Ši diena buvo viena iš mums labiausiai patikusių. Daug pamatėme, visur buvo labai miela, jauku ir gražu. Mums labai patiko Obidos. Aš visą laiką galvojau apie savo gimtąjį miestą Vilnių, kuris turbūt kažkada panašiai atrodė. Vėliau mes, važiuodami į rytus, suradome dar vieną tokį puikiai išsilaikiusį miestą-tvirtovę, bet daug didesnę ir gyvesnę. Mat Obidos mums pasirodė lyg koks apmiręs, turistinis saldainiukas. Ne sezonas, tai žmonių nesimato, daugelis kavinių, restoranų dar uždaryti. Vietiniai gyventojai nelabai rodėsi gatvėse. O Evora – tas kitas miestelis – tiesiog judėto judėjo, veikiamas gyvenimo tempo. Momentais atrodė,

kad pakliuvom į kažkokius kitus laikus, kitą epochą.

Kitą dieną planavom važiuoti į Lisaboną ir praleisti joje visą dieną, tik pakeliui dar sustoti Queluz (tariasi Kveliuž) karalių rūmuose. Jie buvo statomi pamėgdžiojant Prancūzijos Luvrą, tik daug mažesni. Rūmai mums didelio įspūdžio nepadarė. Viduje daug brangių eksponatų: indų, baldų, kilimų. Abu nutarėm, kad tapyti portugalai nemokėjo. Daugelis paveikslų atrodė kaip vaikų, o ne profesionalų dailininkų tapyti darbai. Viskas kažkaip labai statiška. Tiek kūnuose, tiek veiduose trūko gyvybės, judėjimo.

Ten dabar dažnai vyksta vyriausybinių ir diplomatiniai priėmimai, iškilmingi posėdžiai. Kaip tik prieš kelias dienas vyko prezidento inauguracijos ceremonija.

Iš Queluz viso labo tik 10 kilometrų iki Lisabonos (rašoma: Lisboa, tariasi: Lišboa). Lisabona yra puikus seno ir naujo mišinys. Senoviški mediniai troleibusai aukštyr žemyn puškuoja akmenimis grįstomis gatvėmis, skulptūros ir paminklai puošia nesuskaičiuojamus parkus ir skverus.

Lisabonos istorija siekia romėnų ir maurų laikus. Bet jos sužydėjimas prasidėjo 15-16 šimtmečiu. Tuo metu keliautojas Vasco da Gama atrado naujus kelius į Indiją aplink Afriką. Tai atvėrė galimybes Lisabonai tapti vienu iš turtingiausių Europos miestų. Ekonominis suklestėjimas atskleidė neišsamią galimybes meno vystymuisi. Kaip tik tuo metu įsigalėjo taip vadinamas manueliniškasis periodas. Vėliau Lisabona suklestėjo dar stipriau, gaudama pelną iš aukso ir deimantų, kasamų Brazilijoje.

Autorės nuotraukos

Obidos. Vaizdas nuo gynybinės sienos

SUKAKTUVINĖ LIETUVIŲ FOTO PARODA ČIKAGOJE

Edvardas Šulaitis

Spalio 25 d. vakare "Čiurlionio" galerijoje Čikagoje buvo atidaryta sukaktuvinė – 25-ji lietuvių foto paroda, kuri sutraukė rekordinį fotografų skaičių – net 88, tarp jų ir 13 jaunųjų foto mėgėjų. Žvelgiant į dalyvių sąrašą matosi, kad suaugusiųjų grupėje apie du trečdaliai atsiuntusių savo nuotraukas yra iš Lietuvos. Jaunųjų grupėje beveik visi, išskyrus vieną, yra Lietuvos gyventojai.

Šios 25-sios metinės lietuvių foto parodos tema buvo "Istoriniai pastatai ir paminklai". Tačiau keli mūsų foto veteranai atsiuntė savo darbus, skirtus kitoms temoms.

Šių parodų organizavimo pradžia laikytini 1972-ji metai, kuomet Pasaulio lietuvių kongreso proga įvyko pirmoji tokia paroda. Jos vyriausiu organizatoriumi buvo fotomenininkas Algimantas Kezys, kuris ir dabar eina šias pareigas. Tik 1976-1986 metais ji buvo pakeitęs Stasys Žilevičius.

Atidarant šią sukaktuvinę parodą, susirinko apytiksliai šimtinė foto meno gerbėjų. Į visus prabilo Algimantas Kezys, apžvelgdamas šių parodų praeitį ir dabartį. Jis paminėjo ir prie šios paro-

dos labiausiai prisidėjusius žmones bei jų grupes. Tai Lietuvos Fotomenininkų Sąjungos Vilniaus ir Kauno skyrių veikėjai, o taip pat ir Alvydas Vykintas iš Kauno. Jie padėjo rinkti eksponatus Lietuvoje. Be to, A.Kezys padėkojo Stasiui Žilevičiui, Algiui Janušui ir Linui Landsbergiui, prisidėjusiems prie foto darbų eksponavimo, o taip pat Halinai Plaušinienei, Halinai Mojielienei ir Janinai Mikutaitienei, kurios talkino parodos atidarymo vakarą.

Kalbėtojas iškėlė ir Budrio Lietuvių Fondo archyvo reikšmę šių parodų rengime. Jis pakvietė tarti žodį šio archyvo tarybos pirmininkę dr. Mildą Budrienę. Ji pasveikino parodoje dalyvaujančius fotomenininkus, gausiai susirinkusius šios meno šakos gerbėjus bei visus, prie jos surengimo prisidėjusius. Oficialiosios dalies pabaigoje kalbėti Lietuvos fotografų vardu buvo pakviestas svečias iš Lietuvos V. Daraškevičius, kuris yra dalyvavęs ankstesnėse foto parodose Čikagoje.

Visi parodos dalyviai buvo kviečiami balsuoti už geriausią nuotrauką specialiai išdalintuose lapeliuose. Daugiausia balsų gavusių fo-

tografijų autoriai buvo pažymėti pinigėmis premijomis parodos oficialaus uždarymo, įvykusio lapkričio 3 d., metu.

Premijos buvo skirtos suaugusiųjų ir jaunųjų grupėse atskirai. Pirmoji vieta ir 150 dol. prizas suaugusiųjų grupėje atiteko vilniečiui Arūnui Baltėnui, II vieta ir 100 dol. – Rimantui Dichavičiui, o trečią vietą (po 75 dol.) laimėjo fotografai Juozas Polis bei broliai Černiauskai.

Jaunųjų grupėje pirmoji vieta atiteko surinkusiems po lygiai balsų – Vytautui Vaitkevičiui ir Džiugui Reneckui (šis – iš Čikagos apylinkių). II-oji vieta pripažinta Aušrai Griškonytei, III-oji – Sauliui Višinskiui.

Įteikus apdovanojimus, buvo paskelbta kitų metų parodos tema. Ji skirta amatams.

Uždarymo metu šių metinių lietuviškųjų foto parodų apžvalgą padarė Budrio Lietuvių Fondo archyvo sekretorė Marytė Kraučionienė. Taip pat buvo ir meninė dalis; susirinkusiems skambino pianistas Mangirdas Motekaitis. Be to, buvo ir kuklios vaišės. Jose apsilankė ir tuo metu Čikagoje viešėjęs, 90 metų sukakti minintis rašytojas Jurgis Jankus.

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavage

(Tęsinys)

Pasaulinė Sveikatos Organizacija apskaičiavo, kad 60% visų užkrėstų ŽIV daugelyje šalių yra nuo 15 iki 24 metų amžiaus. Užsikrėtusių jaunų moterų yra dvigubai daugiau negu vyrų, rašė "Baltimore Sun" (1995 m.)

Gyvenime daug pagundų ir blogos įtakos. Privatai pats apsispręsti, kas padės tau išlikti sveikam. Išmokęs valdyti savo kūno poreikius, igysi geros sveikatos "raktą". Tavo kūnas gali "nenorėti" laiku gultis, jis gal būt nemėgsta mankštintis, pageidautų valgyti daugiau negu reikia arba tenkinti kokius nors blogus įpročius, o gal net norėtų sau pakenkti. Bet visada būsi perspėtas, jei kokie negerai įpročiai taps nevaldomi. Pavyzdžiui, įsitaisysi skrandžio opą, pradėsi kosėti, priaugsi per daug svorio arba pastebėsi kokį kitą negalavimą. Jei blogi įpročiai paguldys tave į ligoninę, reikia būti pametęs saiko jausmą. Geriausias sprendimas: visiškai jų atsikratyti.

Šalin blogus įpročius! Laimė yra ilgo gyvenimo šaltinis. Tyrimai rodo, kad rūpesčių ir depresijos kankinami žmonės dažnai greičiau pasensta ir anksčiau miršta. Tai ilgaamžiškumui turi didesnės įtakos nei viršsvoris, girtuokliavimas ar netgi rūkymas. Draugiški, daug bendraujantys žmonės yra laimingesni ir gyvena ilgiau negu nedraugiški vieni-

šiai. Jeigu nusprendei nevergauti savo kūno poreikiams, jeigu vedliu į sveiką ir laimingą gyvenimą pasirinkai saiko jausmą, reiškia žengei pirmąjį žingsnį, formuodamas sėkmę sąlygojančius įpročius.

Išvados

Iš šio skyriaus sužinojai, kad laimė ir sėkmė yra glaudžiai susiję. Tačiau jeigu egzistuoja viena, visiškai nereikia, kad egzistuoja ir kita. Sutikau, skaičia ir girdėjau apie daugybę žmonių, kurie gyvenime daug pasiekė, įgyvendino savo svajones, sukaupė didžiulius turtus, gyvena prabangiai, bet vis dar ieško... laimės.

Pagal daugumą socialinių standartų populiarią dainininkę Madoną lydi sėkmė. Vis dėlto, ji yra pasakiusi štai ką: "Ar aš laiminga? Nepažįstu nė vieno, kuris būtų tikrai laimingas. "Daug pasiekę žmonės ne visuomet džiaugiasi savo pasiekimais. Kodėl?

Nuolatinis suvokimas, jog esi nelaimingas, ky-la iš vidaus. Materialiniai pasiekimai ir manymas, kad viskas yra savaime suprantama, laimės neskaitina. Laimingi žmonės žino, kas jie tokie, niekam nevergauja, tobulina save, siekia savo tikslų, pripažįsta, kad gyvenimas niekam nėra lengvas, o labiau už viską vertina žmogiškus santykius. Jie yra išsąmoninę, kad pasiseks tik tuomet, kai atkakliai sieksi sau svarbių tikslų. Jie stengiasi tinkamai vertinti save, savo energiją, žinias ir garbę. jaučiasi atsakingi už savo mintis, įpročius bei sveikatą ir neleidžia baimei bei visokiems rūpesčiams išmušti juos iš vėžių.

Adomo P.Jaso eilėraščiai

DIPLOMATIJA...

Valdove,
tave džiugina pasakų simfonija,
tave liūdina rudenio žiedai,
bet, pamiršęs gyvasties agoniją,
savo krašto laimei,
savo draugo baimei
su vilku brolaujies, o avinėlių nužudai.

KLYSTANČIŲJŲ ABEJONĖS

Gal ne Dievui pastatėm
auksu išpuoštas katedras,
o tik sau...

Neliko mums nieko nežinoma lig Dievo,
tik savo širdim kaip latrai pasiklystam:
Jos maldos ir giesmės – kaip svetimas turtas,
kaip meilė artistam...

Per amžius pažinimo medis augo,
pažinimo medis išmintim lapojos. –
Be Dievo nebeatskiriam priešą nuo draugo,
ir skausta nuo revoliucijų pavargusios galva ir kojos.

Lietuvių Foto Meno parodos atidarymas Čikagoje.
Z. Degučio nuotr.

IŠEIVIJOS KŪRYBA LIETUVOJE Birutės Pūkelevičiūtės "Aštuoni lapai"

"Kauno dienoje" spalio 28 d. Gediminas Jankus rašo:

Kančių kelias į viltį

Miesto dramos teatras vėl pakvietė žiūrovus į premjerą – šį kartą mažojoje scenoje. Praėjusį šeštadienį kamerinėje II aukšto erdvėje pajutau retą dvasios pakylėjimą, išvydau kančių, skau-

džių netekčių kelionę, bet paženkliną didžiule vidine ištverme, vilties ir gėrio neprarandančia dvasia. Man regis, nūdienos sumaištyje šis pastatymas nuskamba optimistine, amžinasias vertybes teigiančia gaida. Monospektaklis "Dar kartą atsigrėžiu..." sukurtas pagal išeivijos rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės

romaną "Aštuoni lapai" (inscenizacijos autorė ir režisierė – Danutė Juronytė), o personažo kančių ir vilties kelią atskleidė aktorė Antanina Mackevičiūtė. Beje, spektaklis skirtas jau 45-ąjį sezoną scenoje kuriančios aktorės jubiliejui.

Ugnius

"SAVANORIŠKI" PRIVERČIAMIEJI DARBAI IR VYRŲ GAUDYNĖS

A. a. Balys Brazdžionis

(Tęsinys)

Ne vienas, pasislėpęs kur nors daržinėje ar rūsyje, klausėsi radijo žinių apie anglosaksų prasiveržimus ir laimėjimus. Tuo tarpu kai kurie broliai latviai pasidavė okupanto vilionėms ir tapo Vermachto ar net SS dalinių kareiviais. Iš karto mūsų apylinkės žmonės norėjo tikėti tokiais jų darbais: ne tik save sukišo į pinkles, bet dar pasišovė ir lietuvius gaudyti.

Štai vieną turgaus dieną Pasvalys išvydo būrius latvių su pistolmašinėmis, šautuvais ir granatomis. Man pačiam teko tai pergyventi. Turgus vyko, ramiai sau šnekučiuojantis, nenujaučiant jokių pavojų. Pilnos gatvės ir kiemai žmonių. Tik kai kareiviai, išlipę iš mašinų, užėmė visose gatvėse postus, sužėžė žmonės, kaip bitės avilyje. Kaipgi išbėgsi per minutę iš miesto, kai čia sausakimšai gatvės užpildytos? Į Pasvalį suvažiuoja beveik visų apskrities apylinkių gyventojai. Turgaus dienomis čia rasi visko, kas tik gyvenimui reikalinga. Jaunų žmonių tą kartą, laimei, neperdaugiausiai matėsi.

Išslinkęs iš Vytauto aikštės gatvės, atsidūriau savaime darže. Nepajutau, kaip kojos mane atnešė. Širdis iš baimės šokinėjo krūtinėje. Atsitūpiau prie savo daržovių. Maniau, čia nusišukęs nuo gatvės, ką nors dirbinėsiu, gal nepamatys, nes toliau nuo mano daržo kelio nebėra. Į kapus dar kelios dešimtys metrų. Su savim turėjau portfelį, o jame gulėjo apie trys kilogramai sviesto, kurį buvau gavęs iš pieninės už pieną.

Kareiviai, kaip tyčia, sekė judėjimą kapų kryptim ir buvo pastebėję, mane jauną įbėgantį į daržą. Kiti tuo tarpu, jau vedėsi keletą vyrų prie sunkvežimio. Apstatyti sargybiniais jauni vyrai išsigaundė, lyg sušalę stovėjo, tai pabalę, tai išraudę. Tai pamatęs, pakilau nuo žemės ir norėjau bėgti į kapines. Bet prieš akis strakt du šalmuoti

kareiviai. Portfelis iškrito man iš rankų ir nuriedėjo lyse. Priėję kareiviai prie manęs tarė:

– Halt, Dokument... Pass.

Drebančia ranka ištraukiau ne pasą, bet atleidimą nuo visokių valdiškų prievolių, kurį buvau gavęs klostaitai per komisiją. Kareiviai pavartę, pasižiūrėję, nusijuokė ir grąžino atgal. Vienas pažvelgė į žemę ir pamatė ten gulintį portfelį. Jį atidaręs, net krūptelėjo, pamatęs tiek sviesto. Mirktelėjo antram, padavė man tą portfelį ir liepė eiti kartu. Aš, lyg nesuprasdamas jų kalbos, kyštelėjau tą sviestą jiems. "Imkit sviestą, tik manęs neimkit", – tariau lietuviškai. Latviai mano norą suprato, priėmė "dovaną", o aš likau laisvas.

Miestas per pusvalandį liko tuščias. Kiemuose, prie ratų spietėsi moterys ir seniai. Jaunieji išsislapstė, kur tik rado vietos. Tačiau keletą lietuvių kareiviai pagavo ir išvežė...

Panašių vyrų gaudymų buvo pakartota net kelis kartus.

Darbininkai ir "banditai"

Plakatai, nacių nuomone, buvo labai svarbūs, geruoju viliojant darbininkus į karo mašiną. Po tais atsišaukimais būdavo pasirašyta ir lietuvių tautą atstovaujančio valdžios žmogaus. Dauguma mūsų suprato, kad pasirašyta tiktai prievartos būdu. Bet būdavo ir tokių, kurie juos kaltindavo už tai ir keikdavo: Kam gi būna toje valdžioje? Sąmoningesnieji galvodavo, kad jeigu tų nebus, kiti stos, tik gal daug blogesni. Toks tarnautojas, žinoma, galėdavo teisintis prieš vokiečius liga, arba išbėgti iš savo apylinkės ar krašto kur kitur. Bet tai įmanoma padaryti tik tiems, kurie šeimos neturėjo. Turintieji šeimas bandė, kiek galima, laikytis savo pareigose ir apeiti okupantų "įstatymus".

Pasvalio apylinkėje be darbo nebuvo nė vieno: visi buvo laikomi darbininkais. Labai gudriai buvo susitvarkyta. Visi ūkininkai ir įstaigos prisiimdavo, reikia ar ne, darbininkus. Kadangi įstatymas nurodė, kiek turi būti ūkiuose normuotos darbo jėgos, tai ūkininkai padarė didelį savo kraštui patarnavimą, nors ir rizikuodami tokiu būdu: gausingesnės šeimos išsirašė pas kaimynus ar toliau į darbininkus, nors faktiškai jie ten nedirbdavo. Dokumentus vokiečių Arbeitsamt

pažymėdavo, kad apdraudos mokestis užmokėtas, ir tuom viskas baigėsi.

Okupantų valdžia susidomėjo, kodėl tiek mažai žmonių gražiuoju važiuoja į Reichą. Ėmė tikrinti Arbeitsamt pažymėjimus. Veikė gestapas ir repatriantai. Radę šeimoje daugiau darbo jėgos, įsakydavo atvykti į susirinkimo vietą, o iš čia sunkvežimiais veždavo į Vokietiją. Tačiau norinčių tokius įstatymus vykdyti, nedaug teatsirado. Tuomet rudieji ėmėsi agitacijos.

Vieną pavasario dieną sušaukė valsčiaus seniūnus ir valdžios pareigūnus į mokyklos patalpas. Nors buvau "pašalinis asmuo", bet nuėjau ir aš. Manęs niekas iš ten nevarė, nes visi – savi žmonės. Prisirinko beveik pilna salė įvairiausių žmonių. Netrukus atūžė liuksusinis automobilis su joje sėdinčiu pasipūtusiu rudmarškiniu, blizgančia kepure. Svečias išlipo iš automobilio ir nudrožė tiesiai į salės priekį, kur stovėjo staliukas ir nacių vėliavėlė. Pasidėjęs portfelį ant stalo, nusimetė palatą ir priėjęs prie tos vėliavėlės, pakėlė dešinę ranką aukšty, tardamas "Heil Hitler". Žodžiai nuskambėjo per salę, bet visų lūpos buvo kietai sučiauptos, akys nukrypė į svečią. Galvoje skraidė mintys, kaip greičiau išsprukti, jei įvyktų gaudymas. Jis gi pradėjo berti žodžius, kaip pupas iš rėčio. Jam, turbūt, atrodė, kad čia susirinkusieji suprantą jo kalbą. Po kurio laiko atsisistojo šalia jo kažkoks nepažįstamas ir ėmė šnekėti lietuviškai. Klausėsi rimtai visi, bet juo tolyn, tuo dažnyn vienas po kito ėmė eiti iš salės. Einant bildėjo batai ir girgždėjo durys. Niekam nepatikę įstatymą, kuriame iš Lietuvos reikalaujama 100.000 darbininkų.

Tuomet savivaldybių pareigūnams naciai įsakė surinkti iš savo valsčiaus kiek galima darbininkų. Jei to įsakymo neįvykdys, tai grasino juos pačius surinkti ir išvežti į Reicho priverčiamojo darbo stovyklas. Pareigūnai prašė žmones savanoriškai vyksti, bet ir tai nepadėjo. Tada buvo nutarta surinkti visus bolševikams pataikavusius, nusižengusius Lietuvos žmonių, vagis ir kitus jokios naudos savo kraštui nežadėjusius. Jie nei pas ūkininkus nei įmonėse dirbti nenorėjo, o kai kurie net šnipinėdavo vokiečių naudai. Tokių ir nesigailėjome.

(Bus daugiau)

"PRIEŠAI ATĖMĖ NE VISKĄ"

Kostas Kaukas

(Tęsinys. Pradžia – 43 numerįje)

Hansas gerbė mokytojus, tikėjo jų poveikiu, svajojo padėti savo gimtojo krašto vaikams, pasiekti, kad visuose didesniuose kaimuose būtų lietuviškos mokyklos. Tokie tikslai Hansą 1937 metais atvedė į Tauragės mokytojų seminariją, nes ten buvo rengiami pradžios mokyklų mokytojai.

– Tauragėje mokėsi daug lietuvininkų, – sako pašnekovas. – Man tekdavo ypač artimai bendrauti su Hansu Pipiru, Richardu Rauba, Valteriu Straugaliu, Baliu Račkausku, Eriku Zubaičiu, Viliumi Tamošiumi, Viliumi Pareigiu. Nemaža mūsų jaunimo mokėsi Klaipėdos mokytojų seminarijoje. Tai Jurgis Lamsaitis, Adomas Atas, Martynas Sprogys, mano brolis Jonas Janužys, dvi sesutės Sprogytės, Mikas Kalvis ir kiti, kurių ir pavardes pamiršau.

1939 m. kovo mėnesį nacistiniai grobikai atplėšė nuo Lietuvos Klaipėdos kraštą, uždarė ne tik visas lietuviškas mokyklas – uždraudė net lietuviškas pamaldas bažnyčiose. Nejaugi teks užmiršti gimtinės lietuvišką švietimą? Nejaugi leisime visiškai germanizuoti mūsų pamarius ir pajūri?

Naciai atėmė svarbiausią ir kilniausią Hanso tikslą, tuo tarsi išmušė iš jo kojų žemę. Ką daryti? Grįžti iš Tauragės į gimtąjį kraštą ar ne?

– Nepasakyčiau, kad buvo lengva apsispręsti, – prisimena Hansas. – Lieki Lietuvoje, vadinasi, prarandi teisę į gimtinę, užtrauki tėvams, broliams ir seserims nacių nemalonę. Ir vis dėlto nugalėjo patriotiniai jausmai, meilė Lietuvai. Į Klaipėdos kraštą sugrįžo tik vienas seminaristas, kuris vėliau, rodos, žuvo kare.

Mes ieškojome kitų būdų darbuotis Tėvynei. Dienos tada darėsi vis neramesnės. Bemaž kasdien buvo rengiamos provokacijos Vokietijos – Lenkijos pasienyje. Abejojome, ar pavyks išvengti naujo karo. Gal ir Lietuvai vėl teks ginti savo laisvę.

Patriotiniai jausmai paskatino mus, penkis bičiulius, baigusius mokytojų seminariją, stoti į Kauno Antano Smetonos karo mokyklą – aspirantūrą. Mūsų penketukas buvo toks: Hansas Pipiras, Valteris Straugalys, Richardas Rauba, Balys Rač-

kauskas ir aš.

Netrukus paaiškėjo, kad mūsų pasirinkimas buvo teisingas: rugsėjo 1 d. nacistinė Vokietija užpuolė Lenkiją. Po septyniolikos dienų jai į talką stojo Sovietų Sąjunga. Netrukus bolševikai užpuolė Suomiją, pradėjo Lietuvos okupaciją.

Man rūpėjo, kokios tada buvo kariūnų ir karininkų nuotaikos?

– Nuotaikos prastos, – sako Hansas. – Visi buvome verčiami sulaužyti Tėvynei duotą priesaiką. Naciams atidavėme Klaipėdos kraštą, o bolševikams – visą, kas liko. Sovietams okupuojant Lietuvą, man teko praktikotis Tauragės dragūnų pulke. Netrukus mūsų eskadroną išsiuntė į Marijampolę. Ten būdami išgirdome, kad mes esame... įjungti į sovietų 24 kavalerijos pulką. Eskadronui jau buvo atsiųstas komisaras – rusų karininkas. Pasirodė ir daugiau rusų karininkų. Tą valandą, kai buvo liepta nusišegti nuo kepurų Vyčio ženklą, aš budėjau. Grįždamas į štabą, sutikau politruką. Jis sušuko rusiškai: "Nuimt ženklą!" Aš nudaviau nesuprantas. Politrukas griebė kepurę ir išplėšė Vytį. Nepatenkintas, nesuprasdamas, kas čia darosi, nuėjau raportuoti pas eskadrono vadą kapitoną Bronių Michelevičių. Kokių žygių jis ėmėsi, nežinau, bet politrukas kitą dieną atėjo ir manęs atsiprašė. Esą, jis nežinojęs, kad aš budėjau. Manęs, jog tyčia neįvykdžiau įsakymo ir ženklą nenuėmiau...

Netrukus mus, aspirantus, išsiuntė į Vilnių. Ten dalinio karius sukvietė į salę ir pranešė, kad taikos metais mums ginklai nereikalingi, kad tarnybą eisime be ginklų. Žodžiu, nuginklavo...

Ruošėmės atsisveikinti iš kilmės karo mokyklos salėje. Buvome nusprendę užtraukti Lietuvos himną, bet mūsų karininkai patarė neerzinti bolševikų, nes gali nepaleisti į atsargą. Tada sutarėm giedoti Mažosios Lietuvos himną: "Lietuviais esame mes gimę". Giedojo visa salė. Prezidiume sėdintys politrukai nervinosi, bet mūsų karininkai juos ramino. Vėliau paaiškėjo, kad jie sakė, jog tai puiki liaudies daina.

Tuo ir pasibaigė paskutiniosios aspirantų laidos atsisveikinimas... Jis mums teikė vilčių, kad bolševikams nesiseks lietuvius paversti paklusniais vergais.

(Bus daugiau)

VAKARIENĖ

Vladas Vijeikis

Vakarienės įgavo, sakysime, pilietines teises mūsų visuomeniniame gyvenime. Vakarienes rengia įvairios organizacijos. Kartais savo išdui papildyti, o kartais ir taip sau, pabuvoti senų pažįstamų draugijoje. Susirenka beveik kasdien matyti ir labai senai pastebėti. Kartais negali atpažinti senų gerų draugų. Paprastai pokalbis taip prasideda:

– Puikiai atrodote. Taip pat, kaip senais laikais.

Grynas melas. Ir tą sako, visai neraudonuodami. To nelaikys už melo nuodėmę išpažinties metu.

Kartais sutiktasis žiūri į tave, o tu į jį. Vartai savo atminties kompiuterius, ieškodamas, kur tu tą individą buvai sutikęs. O kas atsitiktų, jeigu kalbėtum su juo kaip su draugu, o jis buvo nuožmiausias tavo priešas. Gal net bendruomenės rinkimuose pakišo tau koją, kad nelaimėtum. Tad tenka diplomatiškai kevernotis iš šios keistos aplinkybės. Geriausia pradėti nuo oro.

– Gražus oras šiandien.

– O tada buvo baurus.

Aha. Čia užuomina, kur buvom susitikę. Tad vėl griebiesi diplomatijos.

– Baurūs orai būna visur.

– Bet tada Vokietijoje tikrai buvo baurūs. Lijo ir

lijo be perstojo.

Atminimų kompiuteris nušvinta vaikiausiomis spalvomis. Nagi tai tas, su kuriuo viename kambaryje dypukų stovykloje gyvenome. Ir lijo per lubas. Norėtum pulti į glėbį ir gal net pabučiuoti, bet prisimeni, kad jis buvo trečio aukšto seniūnas ir elgėsi, ne tai kaip uošvė, ne tai kaip policininkas. Tad susilaikai nuo glebėsčiavimų ir mandagiai suorganizuoji šypseną. Tada gražiai diplomatiškai pakvieti į barą. Ten, kur nelygybės išsisklaido.

Su moterėlėmis sunkiau. Ir tikrai sunkiau. Štai prie tavęs prisiartina sunkaus svorio moteriška su šypsena ir sako:

– Seniai besimatėm. Kaip tau einasi?

Besimatėm tikrai seniai. Neatpažįstamai. Tad vėl griebiesi diplomatijos.

– Geri buvo laikai, kai bendravome.

– Dabar geresni.

Ir nusijuokia. Ir stauga prisimeni tą juoką. Niekas taip arkliškai nesijuokdavo. Tai ta pati, kurią paslapčia vadinavome džiūsna. Buvo liesa, kaip stovyklinė sriuba. O dabar. Dabar tikrai laikai geresni.

Grįžkime prie vakarienės. Daugumas nori sėdėti prie vieno stalo su draugais ir pažįstamais. O aš ne. Kada sėdi su svetimais, daug įdomiau. Gali jiems pasakoti senas istorijas. Gali sugalvoti naujų, ir jie patiks. Kartais ir iš jų išgirsti ką nors įdomaus.

Kartą, sužinojusieji mano asmenybę, klausia:

– O kur tavo draugas Florijonas?

– Jis dalyvauja ugniagesių draugijos vakarienoje.

Ir nė kiek nemeluoja. Mano draugas Florijonas yra ugniagesių draugijos, kurią jis įsteigė, pirmininkas ir vienintelis narys. Šiuo metu vakarieniava su savo žmona.

Ne ką daugiau narių turi ir Lietuvos politinės partijos. Tad aš nė kiek neraustu.

Skaitytojų dėmesiui!

"Kas neskaito, mielas vaike, tam nė duonos duot nereikia", sako lietuviška patarlė. Kad visi skaitytų, JAV LB Kultūros taryba, padedant Lietuvių Fondui, skelbia Spaudos vąj, atpigindama "Dirvos", "Draugo", "Darbininko", "Eglutės", "Bridges" ir "Lituanus" prenumeratą naujiems skaitytojams. Ne vien duona žmogus gyvas. Jam reikia ir dvasinės atgaivos, ir draugų, ir

savos aplinkos. Visa tai rasti padeda lietuviška spauda.

Pradžiuginkite pensininką Kalėdų proga, užsakydami jam lietuvišką laikraštį atpiginta kaina. Atverkime duris lietuviškai neskaitančiam jaunuoliui į Lietuvą. Specialiai atpiginta "Bridges" ir "Lituanus" prenumerata naujiems skaitytojams Spaudos Vajaus proga – puiki dovana kalėdoms.

(Zr. 12 psl.)

ANTRASIS "MOTERS SAVAITGALIS"

(Pabaiga)

Po pertraukos dr. Ona Daugirdienė skaitė paskaitą apie vaistažoles, jų naudą, vartojimą, gydymo rezultatus ir žalą. Anot paskaitininkės, vaistažolės jau "užkariavo" vaistų rinką, išstumdamos patentuotus vaistus ir Amerikoje, ir Vokietijoje. Įdomu, kad česnakas yra naudingesnis už antibiotikus, o jo nemalonų kvapą iš burnos pašalina kramtomos petražolės. Jis mažina kraujo spaudimą. Viena skiltelė per dieną sumažina 9% cholesterolio. Imbieras (ginger) yra geresnis vaistas už Dramaminą, kovojant su jūros liga. Jis sumažina rytinius negalavimus nėščioms moterims. Valerijono lašai geriau gydo nemigą, negu patentuotos tabletės. Ramunėlių arbata yra ne tik patikimas vaistas, bet tinka ir kompresams, pašalina įtampą.

Perkant vaistažoles sveiko maisto parduotuvėse, būtina skaityti etiketes, o jei jų nėra, tai tokių vaistų reikia vengti. Užrašas "natural" rodo, kad tokias vaistažoles galite saugiai vartoti. Iš Indijos ir Kinijos atvežtos vaistažolės gali būti kenksmingos. Jų besaikis vartojimas gali sužaloti kepenis. New York moterys vartojo iš Kinijos importuotas vaistažoles svoriui numesti. Deja, net 38 iš jų mirė. Federalinė valdžia vaistažolių nereguliuoja, jos yra laisvai pardavinėjamos. Baigdama paskaitą, pranešėja praktiškai patarė, kaip apsaugoti nuo apgavystės ir sužalojimo.

Paskaitos buvo trumpam pertrauktos, netikėtai pasirodžius Pat Michalski – Illinois gubernatoriaus Jim Edgar specialiajai patarėjai tautybių reikalams. Ji trumpu, jausmingu žodžiu pasveikino "Moters savaitgalio" dalyves bei rengėjas ir palinkėjo sėkmės bei toliau tęsti tokių savaitgalių tradicijas.

Po pietų prof. dr. Jolita Kavaliūnaitė nagrinėjo temą "Ievų dukros: prarastojo rojaus mitas išeivių moterų romanuose". Tačiau savo paskaitoje ji neapsiribojo tik moterų kūryba. Pradėjusi nuo J.Gliaudos, J.Kralikausko ir A.Barono romanų veikėjų, ji perėjo prie Nelės Mazalaitės, Birutės Pūkelevičiūtės, Julijos Švabaitės ir Aurelijos Balašaitienės romanų, išvesdama paralelę tarp moters vaidmenų gyvenime, palygindama, kaip jas vaizduoja vyrai. Jai priskiriama prigimtine nuodėmė. Ji nuolatos gyvena jos šešėlyje, tad visoje kūryboje iškyla du skirtingi moters veidai.

Aurelija M. Balašaitienė

Tai buvo intelektualinio pobūdžio paskaita, nes prof. J.Kavaliūnaitė savo analizės neriboja literatūros teorijos dėsniais, bet nagrinėja veikėjus su giliu psichologiniu išvalgumu, išaiškina jų poelgių motyvus ir tuo aptariamą veiklą padaro ne tik suprantamesnį, bet ir įdomesnį. Ji taip pat pastebėjo, kad toli nuo prarastos Tėvynės kuriantys rašytojai išgyvena jos ilgesį. Tėvynės praradimas atsispindi jų romanuose. Tai, anot paskaitininkės, – rojaus praradimas, išgyventas istorinės realybės plotmėje.

Toliau sekė dr. Vilius Kerelytės paskaita tema: "Mityba, sustabdanti senėjimo procesą". Tai labai praktiška tema, liečianti visus ir visas. Senėjimo procesas yra kūno lastelių pasikeitimas ir eventualus jų užsiblokavimas: jos genda kaip mėsa, palikta saulėje. Silpnėja organizmo imunitetas.

Kaip tą procesą sulėtinti? Svarbiausią vaidmenį suvaidina vitaminai, tarp jų – beta karotinas, randamas morkose, špinatuose ir kt. Jis blokuoja vėžį, stabdo širdies priepuolius. Svarbus vitaminas B-2 randamas mėsoje ir žuvyje. Todėl jo stinga vegetarams. Vitaminas C, randamas apelsinuose, citrinose ir kt., stiprina imunitetą, mažina vėžio plėtimąsi, didina gerojo cholesterolio kiekį, mažina kraujospūdį, lengvina bronchitą ir astmą. Vitaminas A stabdo arterijų sklerozę, mažina artrito skausmus ir turi daug kitų gydančių ypatybių. Chromas reguliuoja kraujo cukrų, pakelia gerą cholesterolį ir naikina blogąjį. Piene, jogurte, brokoliuose randamas kalcis padeda išvengti aukšto kraujospūdžio, o žuvyje, austrėse ir vištienoje esantis cinkas turėtų būti vartojamas kasdien.

Kalbėta ir apie riebalus. Kukurūzų ir "safflower" aliejaus reikia vengti, geriau tinka vartoti "Canola" aliejų, o vietoj margarino patartina naudoti sviestą. Maistą gaminant, padažuose nevartoti likusių mėsos skysčių. Raudonasis vynas, geriamas su maistu, mažina kraujo teršimą, bet baltasis vynas neturi vertės. Vartojant vitaminus, būtina tikrinti datą: pasenę vitaminai – pavojingi.

Toliau sekė "Draugo" redaktorės Danutės Bindokienės paskaita tema "Žymiosios moterys Lietuvos istorijoje". Ji paskaitą pradėjo, nusakydama savo gyvenimo filosofiją: "Jaučiuosi mokanti skolą. Visą gyvenimą stengiuosi atiduoti tą, ką gavau.

Tai, ką darau, yra mano lietuviškojo gyvenimo dalis". Tai kalbėtoja, kuri kiekvienoje temoje, šalia giliai išstudijuotų faktų, pajėgia rasti ir humoro elementų. Ji iškėlė mažai teminimą faktą, kad žmonijos istorijoje pati pirmoji šeimos gyvenimo forma buvo matriarchatas. Tada vyrai "tekėjo", moterys tvarkė jų gyvenimą. Pagal Lietuvos Statutą moterį nužudžiusiam nusikaltėliui buvo taikoma dviguba bausmė.

Patriarchatas privertė moteris kovoti už savo teises. Nuo kunigaikštienės Birutės istorijos, Barboros Radvilaitės ankstyvos mirties, Emilijos Platerytės, jau 1831 metais tapusios pirmąja lietuvių kariuomenės pulko kapitone, heroizmo, D.Bindokienės perėjo prie įdomios naujienos, kad istorikai jau abejoja karalienės Bonos vaidmeniu Barboros Radvilaitės mirtyje. Manoma, kad Barbora nebuvusi savo anytos nunuodyta, bet mirusi natūralia mirtimi. Kalbėtoja išvardino abi Vytauto žmonas, skaitlingą Gedimino šeimą, taip pat Onos tarnaitės Elenos–Mirgos didvyrišką vaidmenį, Vytautą išvaduojant iš ordino kalėjimo. Mirga persirengė jo drabužiais, o jis, sargybinių palaikytas moterimi, pabėgo į laisvę.

Bordžijų kilmės Bona Sforza, kurią į Lietuvą atsiųžė Žygimantas II, Lietuvą laikė savo darželiu. Ji pravedė žemės reformą, išmokė auginti naujas daržoves, buvo prieinama ir liaudžiai, ir diduomenei.

Baigdama paskaitą, kalbėtoja pabrėžė, kad reikia būti patenkintai tuo, kuo esi. Būti moterimi – privilegija.

Sekmadienį, 11 val. ryto Lietuvių Centro bažnyčioje susirinko gausus maldininkų būrys. Kun. A. Palioakas aukojo mišias, gražiai giedant parapijos chorui, ir pasakė jaudinantį pamokslą apie artimo meilę. 12 valandą į didžiąją valgyklos salę sugužėjo didokas būrys svečių, tarp jų – daugybė vyrų, kurių nesimatė paskaitose.

Pasivaišinus puikiais pietumis, baigiamajai paskaitai – "Moters pasaulyje ir visuomenėje" – buvo pakviesta Aurelija Balašaitienė. Ji prisipažino, kad sunku buvę pasirošti, iš anksto nežinant paskaitų turinio. Atrodo, kad moters vieta pasaulyje ir visuomenėje buvusi pilnai aptarta. Tenka tik apgaildestauti, kad tokio aukšto lygio bendrinėmis temomis nesidomėjo vyrai inteligentai. O ir moterų galėjo būti daugiau.

VLADO BACEVIČIAUS PAGERBIMAS

Aldona Miškinienė

Iš kairės: V.Bacevičius ir A.Miškinienė

Lapkričio 3-ąją dieną 4 v. p.p. Dievo Motinos parapijos svetainė buvo pilna svečių, susirinkusių paminėti gerai žinomo fotografo, vyr. skautininko Vlado Bacevičiaus 80-tąjį gimtadienį. Nuo pat jaunystės dienų įsijungęs į Lietuvos skautų sąjungą, jis visą gyvenimą skyrė tam, kad įgyvendintų ryžtą tarnauti Dievui, tėvynei Lietuvai ir Artimui – lietuviškajai bendruomenei. Jis savo rankose nešė Lietuvos ilgesio žiburėlį, kuris foto kameros blykstelėjimu įamžino lietuvių išeivijos skautiškąjį gyvenimą.

Tačiau ne tik skautiška šeima susirinko pasveikinti savo vyriausią brolių, bet ir visa lietuvių bendruomenė atėjo išreikšti pagarbą ir žmogui, kuris nepraleido progos fotografuoti tiek visuomeninius įvykius, tiek ir šeimyninių švenčių džiaugsmą bei žibancias ašaras.

Skautininko Vlado pagerbimą rengė vyr. skaučių "Židinys", prie jo prisidėjo ir kiti skautiškieji junginiai. Programai vadovavo s. Aldona Miškinienė. Brolių Vladą į salę ant rankų ėmė "Pilėnų" tunto vadovai, tuo išreikšdami jam gilią pagarbą ir brolišką meilę.

Klebonas Gediminas Kijauskas, nuoširdžiai prisidėjęs prie šios šventės rengimo, sveikino s. Bacevičių ir pabrėžė, kad jo tarnyba artimui išėjo į platesnes vėžes už skautybės ribų. Daug metų Vladas padėjo žmonėms, kuriems reikėjo pagalbos, o jo nuotraukos nuolat puošė lietuviškus laikraščius, žurnalus ir albumus, įamžindamos istorijai visą lietuvių išeivijos gyvenimą.

S. Aurelija Balašaitienė specialiai parašė ir dedikavo "Ode broliui Vladui", kuria pradžiugino ne tik šou nizančią, bet ir visus svečius. Iš Rochesterio atvykęs v.s. Stasys Ilgūnas prisiminė ilgus draugystės metus ir sveikino Dainavos vietininkystės vardu.

Sugiedojus "Lietuva brangi", sekė sveikinimai ir linkėjimai: v.s. Remigijus Belzinskas – "Pilėnų" tunto vardu, s. Giedrė Kijauskienė – vyr. skaučių "Židinio", v.s. Amanda Muliolienė – skautininkių draugovės. Violeta Leger "Giedros" korporacijos vardu įteikė dovanėlę – maišelį naujų foto juostelių. Vladą pasveikino Garbės konsulė Ingrida Bublienė.

Kadangi dauguma sveikinimų buvo perduoti raštu, v.s. Nijolė Kersnauskaitė atnešė jų visą knygą ir perskaitė tik keletą: nuo Vlado sesers Genutės ir įvairių Skautų sąjungos skyrių vadovų. Po sveikinimų į salę sugužėjo jauniausieji skautukai – paukštytės su gėlėmis ir balionais atvežė didelį tortą, gi vilkiukai savo dovaną – didelę lentą, aplipdytą 80 foto juostelių, kad brolis Vladas dar ilgai, ilgai fotografuotų. Iškilmių dalyviai jam sugiedojo "Ilgiausių metų", linkėdami gražaus gimtadienio, sveikatos ir stiprybės dar daugelį metų. "Neringos" tunto tuntininkė S. Vilija Klimienė, palydint ps. Rimui Biliūnui akordeonu, vadovavo keletui dainų, kurias dainavo visa salė. Po to visi dar ilgai vaišinosi, šnekučiavosi ir džiaugėsi šia Cleveland skautų švente.

Iš kairės: A.Dundzila, V.Bacevičius, A.Bakūnienė ir S. Ilgūnas

KAIMYNŲ NAUJIENOS

LENKIJOJE RINKIMUS LAIMĖTŲ OPOZICIJA

Jei Lenkijoje dabar įvyktų Seimo rinkimai, tai juos laimėtų dabartinė opozicija. Daugiausiai šalininkų šiuo metu turi "Solidarumo" rinkimų akcija, suvienijusi kelias dešimtis dešiniųjų grupuočių. Ji gautų 28 procentus balsų. Lenkijos kairieji išlieka antrąja pagal dydį politine jėga. Už juos balsuotų 26 procentai rinkėjų. Visos kitos partijos nuo lyderių atsilieka daugiau negu per pusę.

Neįprastu reiškiniu sociologai vadina buvusio kandidato į prezidentus Jaceko Kuronio populiarumą. Nors jis jau beveik metai, kaip yra pasitraukęs iš aktyvaus politinio gyvenimo, jo "akcijos" nekrenta: su 61 procentu šalininkų jis išlieka populiariausiu šalies politiku. Antroje vietoje yra Lenkijos Seimo maršalas Jozefas Zychas - 56 procentai, trečioje - Lenkijos prezidentas Aleksandras Kwasniewskis - 54 procentai.

LATVIJOS BIUDŽETO DEFICITAS BUS MAŽESNIS

Latvijos Seimas patvirtino pakeitimus 1996 metų biudžetui, sumažindamas leistiną biudžeto deficito normą. Pagal naująją įstatymą, Latvijos biudžeto deficitas sumažinamas dviem dešimtims milijonų latų (39 mln JAV dolerių) iki 40 milijonų latų. Biudžeto deficitą Latvijos Vyriausybė ketina finansuoti iš 41,6 mln. latų padidėjusių biudžeto pajamų. Pusė šių lėšų bus skirta biudžeto deficitui finansuoti, likusi dalis - įvairioms valstybės programoms apmokėti. Daugiausia lėšų numatoma skirti sveikatos apsaugos reformai. Latvijos biudžeto ir finansų komiteto pirmininko Roberto Zilės nuomone, biudžeto deficito sumažinimas - labai svarbus žingsnis derybose su Tarptautiniu valiutos fondu. Be to, mažesnis deficitas leidžia Latvijai tikėtis geresnio kredito įvertinimo.

ESTIJOS VYRIAUSYBĖ ATSIŠAKĖ PADVIGUBINTI MINIMALŲ ATLYGINIMĄ

Estijos Vyriausybė atmetė profsąjungų reikalavimą padidinti minimalų atlyginimą iki 1200 kronų (100 JAV dolerių). Šiuo metu minimalus atlyginimas Estijoje siekia 680 kronų (55 JAV dolerių). Savo atsakymą padidinti minimalų atlyginimą Estijos Vyriausybė pagrindė tuo, kad 1997 metų Estijos biudžeto planas jau perduotas svarstyti parlamentui, todėl jokios jo pataisos neįmanomos. Estijos profsąjungų atstovai mano, jog dabartinis minimalus atlyginimas mažesnis už bet kokius Europos Sąjungos standartus, kai tuo tarpu daugelis kainų Estijoje jau pasiekė arba priartėjo prie ES lygio.

PO DVEJŲ METŲ PERTRAUKOS LATVIJOJE - NAUJAS BANKAS

Latvijos dienraštis "Neatkariga" pranešė, kad po dvejų metų pertraukos Centrinis Latvijos bankas pagaliau ryžosi išduoti licenciją naujam komerciniam bankui. Naujojo komercinio Latvijos "Maras" banko akcinis kapitalas siekia 3,5 milijono latų (6,8 mln. JAV dolerių). Pagrindinė "Maras" banko veiklos sritis - statybų finansavimas. Centrinio Latvijos banko vadovų teigimu, naujo banko įkūrimas - puikus įrodymas, kad bankų krizė Latvijoje jau baigėsi, o šalies finansų rinka stabilizavosi.

ESTAI VIS DAUGIAU PREKIŲ UŽSISAKO PAŠTU

Šia paslauga estai susidomėjo maždaug prieš ketverius metus. 1992 metais iš Suomijos į Estiją atkeliavo vos 500 siuntinių su prekėmis. Šiomet tokių siuntinių skaičius jau pasiekė 800 tūkstančių ir netrukus gali padidėti iki milijono. Estijos pašto tarnybos tiegia, kad 10-15 procentų jų apyvartos sudaro minėti siuntiniai. Populiariausios Estijoje prekių paštu paslaugų firmos - Suomijos "Anttila" bei "Hobby Hall". "Hobby Hall" firmoje kai kurias prekes estai gali pirkti išsimokėtinai. Estijos gyventojai šiomet išsimokėtinai paštu jau gavo 5000 televizorių bei 3000 skalbimo mašinų.

A. † A.

BIRUTEI GRUZDIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame vyruvi
VINCUI GRUZDŽIUI ir visiems artimiesiems

Amerikos Lietuvių Tautininkų Sąjungos
St. Peterburgo skyriaus
valdyba ir nariai

Florida

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, LVS-gos "RA-MOVĖ" Klivlendo (Cleveland) skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą
- LAPKRIČIO 24 d. 4 val. p.p. Lietuvių namuose Klivlendo (Cleveland) apylinkės LB rengia Lietuvių dienas. Programoje: humoristas Vitalijus Žukauskas, solistė Virginija Muliolienė ir rašytoja Aurelija M. Balašaitienė.
- GRUODŽIO 7 d. Clevelando Lietuvių Žuvininkų klubas "LITTS ANGERS CLUB" rengia metinę loteriją - balių. Bilietus galima užsisakyti pas klubo narius
- GRUODŽIO 14 d., šeštadienį, 9 v.r. - Susikaupimo diena - rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Julius Sasnauskas. Rengia ateitininkai
- GRUODŽIO 24 d. 9 val. vakaro - Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas

Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

GYDYTOJŲ PREMIJA – KRISTINAI KUPREVIČIŪTEI

Gerardas Juškėnas

Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos nariai šį rudinį du kartus susibūrė Klivlende (Cleveland): spalio 27 d., sekmadienį, jie meldėsi už mirusius draugijos narius Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje, o lapkričio 3 d. įvyko metinis susirinkimas Lietuvių Namuose.

Draugijos posėdyje, dalyvavo 14 gydytojų. Dr. Dainius Degesys perskaitė šiemet mirusių OLG draugijos narių pavardes. Valdyba buvo sušaukusi 4 posėdžius. Paskutiniajame posėdyje balsų dauguma 1996 metų Kultūros \$1,000 premija buvo paskirta Kristinai Kuprevičiūtei, kuri kas sekmadienį praveda vakarinę "Tėvynės Garsų" radijo valandėlę. Šių metų vasaros gegužinė buvo surengta dr. Vytauto ir p. Aldonos Mauručių sodyboje, Kirtland, Ohio.

Iždininkas dr. V. Maurutis perskaitė pranešimą apie draugijos išdą. Išdą revizavo dr. Giedrė Matienė ir dr. Juozas Skrinka. Išsamų pranešimą apie Čikagoje (Chicago) įvykusį Lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimą perskaitė dr. Juozas Šonta. Posėdyje dalyvavo iš

Lietuvos atvykusi dr. Valdonė Skrinkienė.

Kitiems metams OLG draugijos valdyba lieka ta pati: pirmininkas – dr. Juozas Šonta, vicepirmininkas – dr. Algis Skrinka, sekretorius – dr. Dainius Degesys, iždininkas – dr. Vytautas Maurutis ir valdybos narys – dr. Vitoldas Gruzdis.

Po posėdžio svečių menėje buvo vaišės, kuriose dalyvavo OLG draugijos narių šeimos ir svečiai. Pirmininkas Dr. J. Šonta pasveikino 1996 m. Kultūros premijos laureatę Kristiną Kuprevičiūtę. Sekretorius dr. D. Degesys pristatė vaišėse dalyvavusius ankstesnius Kultūros premijos laureatų atstovus: Čiurlionio ansamblio (1960 m.) – Vladą Plečkaitį, "Dirvos" (1975 m.) bei dr. Danguolę Tamulionytę (1983 m.).

1996 m. Kultūros premijos laureatę pristatė dr. A. Skrinka. Dr. V. Gruzdis perskaitė premijos skyrimo aktą, o iždininkas Dr. V. Maurutis įteikė K. Kuprevičiūtei 1,000 dolerių premijos čekį. Laureatė K. Kuprevičiūtė jautriai papasakojo apie savo kelią į "Tėvynės Garsų"

valandėlę ir su ja susijusį darbą. Vaišių dalyviai, pakėlę vyno taures, sveikino valiaviškai laureatę.

"Dirvos" redaktorius dr. J. Jasaitis skaitė paskaitą tema: "Lietuva po rinkimų".

Pernai girdėjome iš laureatės – rašytojos Aurelijos Balašaitienės lūpų, kad Ohio lietuviai gydytojais ne tik gydo ligonius, bet visi kartu savo Kultūros premijomis kelia meno darbuotojų dvasinę būklę. Šiemet per OLG draugijos vaišes kiekvienam jos dalyviui buvo įteiktas tos draugijos Kultūros premijos laureatų sąrašas. Nuo 1957 metų iki 1996 m. buvo įteikta 40 tokių metinių premijų pasižymėjusiems išeivijos lietuviams bei jų organizacijoms. Esame dėkingi mūsų gydytojams ir skatiname juos ir toliau žengti Lietuvos keliu.

Sukaktuvinėmis vaišėmis rūpinosi A. Maurutienės vadovaujamas OLG D moterų pagalbinis junginys. Status puošė rudens jurginai ir rožės. Visų dėmesį patraukė dr. D. Degėsio fotografijų paroda ir dr. N. Juškėnienės spaudos iškarpų albumas.

Dr. V. Maurutis įteikia Kultūros premijos čekį K. Kuprevičiūtei. Už jų (iš kairės): dr. D. Degesys, dr. J. Šonta, dr. A. Skrinka, dr. V. Gruzdis. G. Juškėno nuotr.

Šiais metais vietoj tradicinių Lietuvių Dienų, ruošime Lietuvių Bendruomenės VAKARONĘ

Lapkričio 24 d., 4:00 val. popiet
Lietuvių namų didžiojoje salėje

Programoje: mūsų visų pamilta solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė ir humoristas Vitalijus Žukauskas iš New York, savo taikliu humoru linksminęs daugelį lietuvių telkinių. Humoristą pristatys rašytoja žurnalistė Aurelija Balašaitienė.

Vakaronė vyks prie stalų, su lengvais užkandžiais. Veiks apmokamas gėrimų bufetas.

Bilietai \$10.00; jaunimui iki 18 m. – \$5.00

Bilietus galima užsisakyti pas Viktorą Šilėną, tel. 531-8207 arba įsigyti Dievo Motinos parapijos kavinėje.

Rengia LB Cleveland'o apylinkės valdyba
Maloniai kviečia visus apsilankyti

DIRVA

ĮVAIRENYBĖS

PARODOS GAMTOS MUZIEJUJE

The Cleveland Museum of Natural History – Gamtos muziejus, 1 Wade Oval Drive, University Circle, švęsdamas 75 m. veiklos sukaktį, lapkričio – gruodžio

mėnesiais suruoš nemažai įvairių renginių.

Nuo dabar iki 1997 m. sausio 7 d. galite aplankyti parodą – "Gold, Jade, Forest: Costa Rica" – Auksas, Nefritas, Girios: Costa Rica. Parodoje rasite 142 aukso, nefrito, molio ir akmens kūri-

nus iš ikikolumbinių laikų. Puošniai dekoruoti kūrinių vaizduoja tropinius augalus, paukščius, beždžiones bei šliužus, išreiškiančius Kosta Rikos senovę.

"Collection Stories" – Rinkinių atpasakojimai. Muziejaus priemenėje parodoma, kaip buvo sudaryti jo rinkiniai. Pasakojama apie vieną žymią Klivlendo (Cleveland) tyrinėtoją, Bernice Goetz, kuri rinko strėlines (saidokus) su nuodingomis strėlėmis 1958 m. ekspedicijoje į Kolumbiją. Rodomas filmas iš jos kelionės į Atrato upės ištakas.

Įvairus menas – iki 1996 m. lapkričio 24 d. Tai mišinys įvairių dailės darbų. Dalyvauja etatiniai dailininkai, Corning galerijoje.

"DIRVAI" AUKOJO:

V.Bacevičius, Clev., OH ... \$50
D.Vidžiūnas, Chicago, IL ... \$20
S.Vaitienė, Highl. P., IL \$20
S.Backus, Cor.D.M., CA \$10
V.L.Verbickas, Danb., CT .. \$10
E.Brazauskas, Wickl., OH ... \$10
A.Zaparackas, West Bl., MI \$10
B.Jacikevičius, Will., OH \$10
E.Vaišnys, North H., CT \$10
V.Usas, Kalamazoo, MI \$5
K.Jankus, Bumbl., England .. \$5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

! VIENKARTINIS ATPIGINIMAS ! JAV LB Kultūros Tarybos SPAUDOS VAJUS Atpiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$20.00 (pilna kaina – \$ 30.00)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DARBININKAS.....\$20.00 (pilna kaina – \$ 35.00)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

DRAUGAS.....\$65.00 (pilna kaina – \$ 95.00)
4545 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ.....\$10.00 (pilna kaina – \$ 15.00)
13154 Sparrow Court
Lockport, IL 60441

BRIDGES.....\$15.00 (pilna kaina – \$ 18.00)
LAC, Inc., Treasurer (dviem metam 25.00)
1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS.....\$8.00 (pilna kaina – \$ 10.00)
6621 S.. Troy Street
Chicago, IL 60629

! Puiki dovana Kalėdų proga !

Lietuviška muzika Jums!
Prieškarinė ir šiuolaikinė. Viena audiokasetė su atsiuntimu – \$10, vienas CD – \$20. Atsimant nieko mokėti nereikia.

Prašome parašyti registruotame laiške, kiek ir kokios muzikos Jūs pageidaujate bei atsiųsti čekį atitinkamai pinigų sumai.

Laiškus siųskite adresu:

Antanas Abromaitis
Pašilaičių 8 -10
Vilnius
Lithuania

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK – nuo š.m. gruodžio 2 d.

persikelia į "Draugo" patalpas: 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Tel.: 773-838-1050

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Komercinės siuntos – pagal susitarimą.
Pinigai pervedami doleriais. Nuo išsiuntimo dienos
į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi: 55 svarai įvairaus maisto už
\$98 ir šventinis siuntinys už \$39

\$98 – rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai – 55 svarai (25 kg.)

\$39 – tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai aspirinas, vitaminai.
Jums pageidaujant, atsiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST.
CHICAGO, IL 60629 TEL. 312-436-7772

ROTA DEGUTIENĖ, 28262 Chardon Rd
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius 26-28-27, 26-24-27

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnų dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

RITA STAŠKUTĖ

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

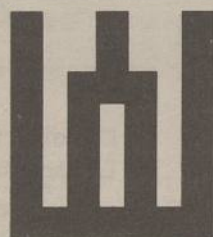

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000